Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 158 (14269) | 1976 оной июлиин 6, вторник | Сэн 2 мүнгэн

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДТЭ

«РСФСР-тэ автотранспортаар пассажирнуудые зөөлгэ һайжаруулха тухай» тогтоол КПСС-эй Центральна Комитет баталан абаба.

Арадай ажабайдалай материальна болон культурна хэмжээе хэлбэришэгүйгөөр дээшэлүүлхэ гэһэн партиин хараа шугам удаа дараалан бэелүүлһэнэн ашаар юһэдэхи табан жэлдэ России Федерацида автомобильна транспортаар пассажирнуудые зөөлгэ 1,5 дахин үлүүгээр дээшэлээ гэжэ тогтоол соо тэмдэглэгдэнэ. Автопарк автобусуудаар, хүнгэн таксинуудаар нэмээгдээ, шэнэ автотранспортна предприятинууд, вокзалнууд болон автостанцинууд ашаглалгада оруулагдаа.

Гэхэтэй хамта, республика дотор автобусно транспортаар болон таксин машинануудаар пассажирнуудые зөөлгын эмхидхэл мүнөө үеын эрилтэнүүдтэ үшөөл хүрэнэгүй гэжэ КПСС-эй ЦК тэмдэглэбэ. Нэгэ зарим хотонуудта транспортын ябаха график ба харгы замай журам эбдэхэ ябадал үзэгдэнэ. Автобусууд зарим маршрудта хэмһээ олон уладые зөөнэ, илангаяа үдэшэ, үглөөнэй сагта тэдэнэй ябаха расписани предприятиин хүдэлмэриин гуримтай зарим ушарта тааруулагданагүй, пассажирнуудта хайхарамжагүйгөөр хандаха ушарнууд үшөөл усадхагдаагүй. Пассажирска транспортын хүдэлмэридэ үзэгдэдэг дутагдалнууд зоной дунда зүбтэй гомдолнуудые гаргана.

Автотранспортна предприятинуудай, эмхинүүдэй үйлэдбэриин бааза пассажирска транспортые техническэ талаарнь бүрин бүтэн байлгаха, һайнаар ашаглаха хэмжээепь нэгэ зарим газарта ханганагүй. Автомобильна харгынуудые, хото городуудай үйлсэнүүдые һайнаар барижа байха хэрэгтэ дайралдадаг дутагдалнуудые усадхалга унжагайрна.

Автобусно транспортаар, таксигаар пассажирнуудые зөөлгэ эмхидхэлгэдэ бии байгаа дутуу дунданууды усадхахыень, хүн зониие хангалгын талаар үндэр культура туйлахын түлөө, пассажирска транспортын ябадалай графигуудые нарииваар сахихын түлөө зохихо хэмжээнүүдые абахыень РСФСР-эй Автомобильна транспортын министерствые КПСС-эй ЦК уялгалба. Хүдэлмэришэд болон алба хаагшадые ажалдань абаашалгые, ажалһаань асаралгые, мүн хүдөө нютагуудай хүн зониие зөөлгые улам һайжаруулха, пассажирска транспортын ябаха маршрудуудые үргэдхэхэ. Олониитын амаралтын зононуудта ошохо, ороной түүхэтэ газарнуудаар ябаха талаар хүн зоной улам ургажа байгаа эрилтэнүүдые хүсэд дүүрэнээр хангаха, хүдөөгэй ажалшадые театр болон музейнүүдтэ, үхибүүдые һургуулиидань абаашаха тусхай рейснүүдые эмхидхэхэ ёһотой.

Пассажирска автотранспортын үйлэдбэриин-техническэ баазын хүгжөөлгые түргэдхэхэ, автобус ба таксинуудые техническэ талаар хангалгын, заһабарилгын ажалай эмхидхэлые һайжаруулха, мүн городуудай ойро тойронхи агаарые машинаһаа гараһан газаар бузарлалгые усадхахын тула автомобильнуудай двигательнүүдэй бүтэн байлгын хойноһоо хиналта шангадхаха хэрэгтэ КПСС-эй ЦК онсо анхарал хандуулба.

Автотранспортаар пассажирнуудые зөөлгые эмхидхэлгэдэ дутуу дунданууды бэшэшье союзна республикануудта үзэгдэдэгые хараадаа абажа, хүн зониие транспортаар хангалгые һайжаруулха, хүдөө нютагуудта автобусой хэлхсэ холбоое хүгжөөхэ, городой олон янзын пассажирска транспортнуудые зохилдуулжа, тэдэнэй харилсаата ябуулгые шангадхаха, харгы болон үйлсэнүүдые таарамжатай һайн болгохо талаар нэмэлтэ хэмжээнүүдые абахыень союзна республиканыудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ, автомобильна транспортын министерствэнүүдтэ, ажалшадай нютагай Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдтэ дурадхагдаба.

1976 оной, мүн бүхыдөө арбадахи табан жэлэй даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхын, хүн зониие хангалтын үндэр культура туйлахын түлөө социалис мүрысөө бүри үргэнөөр дэлгэрүүлхыень автомобильна транспортын ба шоссейнэ харгынуудай хүдэлмэрилэдэй профсоюзай ЦК-да, пассажирска транспортын предприяти болон организацинуудта дурадхагдаба.

Городуудай пассажирска транспортда шефскэ үргэн ехэ туһаламжа хүргэхэ, тэрэнэй хүдэлмэриин хойноһоо ниитын хиналта шангадхаха, пассажирнуудые эрхим һайнаар хангадаг коллектив болон бригадануудай хүдэлөөе саашадань үргэдхэхэ, транспорт дээрэ комсомол-залуушуулай экипажнуудые байгуулха хэрэг бэелүүлхыень ВЦСПС-тэ, ВЛКСМ-эй ЦК-да даалгагдаба.

Автобусно ба таксомоторно предприятинуудай коллективүүдтэ партийно-политическэ хүдэлмэриин хэмжээе дээшэлүүлхыень, партийна эхин организациин хүдэлмэриин түхэл маягуудые болон онол аргануудые саашадань нарижуулха, жолоошодон дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайжаруулха ба гурим журам бэхижүүлхэ хэрэгтэ улам ехэ анхарал хандуулхыень, пассажирска транспортые тодорхой һайнаар, саһалгаряагүйгөөр ябуулхые оролдохыень, үйлэдбэриин эрхим һайн коллективүүдэй ба түрүүшүүлэй хүдэлмэриин дүй дүршэл саг үргэлжэ харуулжа байхыень союзна республикануудай Компартинуудай ЦК-нуудые, партиин крайкомуудые, обкомуудые КПСС-эй ЦК уялгалба.

ҮНДЭР ШАНГУУД БАРЮУЛАГДАА

Аймагай соёлой байшан һайндэрэй гуримаар шэмэглэгдэнхэй. «Үндэр шагналаартнай амаршалнабди» гэһэн халуун үгэнүүдтэй улаан бүд үүдэн дээгүүр татаатай. Орден, медальнуудаа зүүнхэй ажалай түрүүшүүл, аймагай партийно-ажахын эдэбхитэд, ажахынуудай, эмхи зургаануудай түлөөлэгшэд эндэ олоор сугларaa.

Юһэдэхи табан жэлдэ ажалай ехэ һайн үрэ дүн туйлаһанайнгаа түлөө Кабанскын совхозой хүртэһэн «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орден, 1975 оной бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ илажа гараһанайнь түлөө олгогдоһон РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан туг барюулалгада зорюулагдаһан баяр ёһололой суглаанда эдэ зон олоороо сугларба.

Энэ баяр ёһололой суглаае КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь А. С. Берещинов нээхэ зуураа, Кабанскын совхозой ажалша коллективые халуунаар амаршалаа. Тиигээд КПСС-эй Центральна Комитедэй гэшүүн, КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь А. У. Модогоевто үгэ үгэбэ.

Юһэдэхи табан жэлдэ, тэрэшэлэн 1975 оной социалис мүрысөөндэ ехэ амжалта туилажа, үндэр шангуудта хүртэһэнтэйнь дашарамдуулан, совхозой бүхы ажалшадые ханн халуунаар амаршалаад, А. У. Модогоев СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй даалгабаряар совхозой коллективтэ олгогдоһон «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орден ажахын Улаан тугта зүүбэ. Зал соо хүгжэм зэдэлжэ, альга ташалга нэрьешэнэ.

Тиигээд совхозой хүтэлбэрилэгшэд болон ажалай бүлэг түрүүшүүлдэ РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан туг нүхэр Модогоев мүн лэ ехэ хүндэлэлэй оршон байдалда барюулба.

Удаань энэ совхозой директор А. И. Хмелевто, шубуунай фермые даагша С. В. Филоновада Ленинэй орденууд, һаалишан В. П. Клеменнщевада Ажалай Улаан Тугай орден барюулагдаа.

Эдэ шагналнуудые барюулһанайнгаа эсэстэ А. У. Модогоев совхозой ажалшадые, үндэр шанда хүртэгшэдые саашадаа зол жаргалтан ажаһуухыень, бүри ехэ амжалта туйлахыень, арбадахи табан жэлэй гүрэнэй түсэб аша үрэ ехэтэйгээр бэелүүлхэ хэрэгтэ анхаралаа онсо хандуулхыень хүсэбэ.

Суглаанай эсэстэ совхозой директор А. И. Хмелев харюугай үгэ хэлээ. Ажахын бүхы коллективэй, мүн өөрынь ажал хүдэлмэриие үндэрөөр сэгнэжэ, иимэ ехэ шагнал олгоһондонь КПСС-эй ЦК-да, ороной правительствада, КПСС-эй обкомдо, республикын Министрнүүдэй Соведтэ, республикын хүдөө ажахын органуудта баяр баясхалан хүргөөд, арбадахи табан жэлэй туршада бүри ехэ амжалта туйлахын түлөө бүхы хүсэ шадалаа, арга боломжоёо зорюулха уялгатай байһанаа элирхэйлээ.

Г. ЦЫРЕТОРОВ.

РЕСПУБЛИКЫН АЖАЛАЙ ҮДЭР

БОГОНИ БОЛЗОРТО

МУХАР-ШЭБЭР. «Знамя Ленина» колхоздо «сагаан алта» суглуулга июниин һүүл багаар эхилбэ. Номгг-Толгой гэжэ газарта хони хайшалха томодхогдоһон пункт саг соогоо түхеэрэгдээ һэн. Эндэ хони хайшалха 108 машинка тодхоотой. Үдэр бүхэндэ 2—3 отарын хонид нооһонһоо сүм сүлөөлэгдэжэ гарана.

Колхозой правлени, партком, комсомолой комитет хайшашадай дунда дэлгэрхэ социалис мүрысөөнэй гурим, энэ шухала кампаниин үедэ ябуулагдаха ойлгуулламжын, ниитэ-политическэ хүдэлмэриин түсэб саг соогоо зохёоһон юм. «Сагаан алта» суглуулха хүдэлмэри 10—15 хоног соо түгэсхэгдэхөөр хараалагданхай. Энэ хугасаа соо 38 гара мянган хони, хурьганай нооһой хайшалагдаха.

Д. ГАРМАЕВ.

ҮЛҮҮЛЭН ДҮҮРГЭГДЭБЭ

Нарин сэмбын комбинат июнь һарынгаа түсэб бүхы талаараа үлүүлэн дүүргэбэ. Энэ һарада 38.500 түхэригэй продукци худалдаха түсэбтэй байһан һаа, 42.928 түхэригэй продукци худалдаба. Ээрэһэн нооһо гаргаха, элдэб зүйлэй бүд нэхэхэ түсэбөө үлүүлэн дүүргээ.

һарын туршада 1.816 тонно нооһо угааха түсэбтэй һаа, 2.126 тонно угааһан байна.

Комбинадай хүдэлмэриин хахад жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ гаргагдажа байна.

В. СЕКРЕТИН.

МҮРЫСӨӨНЭЙ МАНЛАЙДА

Мария Гафуровна Латыпова «Зырянский» совхозой түрүү һаалишадай тоодо ороһоор үнинэй юм. Үнгэрэгшэ табан жэлэй даабариие болзорһоонь урид дүүргээд, КПСС-эй XXV съездын материалнуудтай танилсажа, 1976 ондо дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаа һэн. Тэрэнээ дүүргэхын тула бүхы арга боломжоёо хэрэглэн, бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн ажаллажа байна.

Ажахын һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ нүхэр Латыпова эрхимлэжэ ябана. Январь—май һаранууудта үнеэн бүриһөө 1260 килограмм һү һаагаа. Май һарада үнеэнһээ 297 килограмм абаба. Энэнь совхоз соогоо эрхим үрэ дүн болоно. Июнь һарада һү һааха түсэбөө мүн лэ үлүүлэн дүүргэһэн байна.

Зунай үедэ һү һаали дээшэлүүлхын түлөө социалис мүрысөөн энэ ажахыда үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Мария Гафуровна тэрэнэй манлайда ябана. Арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ абаһан уялгаяа тэрэнэй амжалтатайгаар дүүргэхэ байһанда найдамаар.

П. ХАЛТАНОВ.
Прибайкалиин аймаг.

МЭРГЭЖЭЛ ШАДАБАРИИН КОНКУРС

Газарай хүрьһэнэй шанга һалхинда үлеэлгэжэ муудалгатай эрид тэмсэхэ гээшэ мүнөө үедэ хүн бүхэнэй, илангаяа ажахынуудай механизаторнуудай нангин уялга болонхой юм. Ушар иимэһээ, хүнгэн хүрьһэтэй газар хабар, намартаа шанга һалхинда үлеэлгэхэдээ үрэжэлтэ хүрьһэниинь муудаһаар муудажа, дахинаа һэргээхын аргагүй гэхээр гэмтэдэг байна. Тиимэһээ һүүлэй жэлнүүдтэ республика доторнай газарай хүрьһэнэй һалхинда үлеэлгэжэ муудалгатай эрид тэмсэхэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдадаг болоно, ажахы бүхэн хүрьһэ урбуулангүй элдүүрилхэ, тарилга хэхэ элдэб түхэлэй машина, техникээр хүсэд хангагдаа гээшэ. Саашадаа газараингаа хүрьһэ һалхинһаа хамгаалжа, үрэжэлыень улам пайжаруулхын тула шэнэ түхэлэй техникээр зэбсэгжэхэһээ гадна механизаторнуудайнгаа мэргэжэл шадабариие эрид дээшэлүүлхэ шухала болонхой.

Һаяхан Ивалгын ОПХ-да газарай хүрьһэ урбуулангүй хахалха талаар үнгэргэгдэһэн республиканска заншалта хоёрдохи конкурс гансашье механизаторнуудай бэлиг шадабариие бэшэ, мүн ажахынуудта газарай хүрьһэнэй һалхинда үлеэлгэжэ муудалгатай тэмсэхэ хүдэлмэриин али зэргээр ябуулагдадаг байһые элишэлэн харуулаа.

Энэ конкурсдо хабаадалсаһан ажахынуудай механизаторнуудай хэһэн ажалай дүн 100 баллаар сэгнэгдэжэ, ехэхэн эрилтэ табигдаа. Жэшээлбэл, газарай хүрьһэ урбуулангүй хахалхадаа тусгаар тогтоогдомол гүнзэгыһөө 4 сантиметрһээ үлүү гүйхэнөөр гү, али гүнзэгыгөөр хахалбал, нэгэ балл хаһагдаха гуримтай байба. Тиихэдэ үндэһэшэжэ баригдаһан хүрьһэеэ тогтоогдомол хэмһээ нэгэ процент гэмтээбэл, нэгэ балл доошолуулагдана. Хэрбээ 10 процентһээ үлүү муудхаагдабал, үшөө 10 балл нэмэжэ хаһагдаха гуримтай юм.

Иимэ шанга эрилтэнүүдыень хүсэдөөр дүүргэжэ, хамагһаа ехэ балл абажа шалгархын түлөө конкурсдо хабаадалсаһан механизаторнууд ана-мана мүрысэбэ. Түрүүшын ээлжээндэ бэлиг шадабаряа туршалсаһан 6 механизаторнуудан дундаһаа Сэлэнгын совхозой Владимир Гармажапов, «Пограничный» совхозой Юрий Фарфутдинов, «Сельхозтехника» нэгэдэлэй Сэлэнгын аймагай отделениин Александр Мясников гэгшэд өөһэдынгөө бүлэг соогоо эрхимлэбэшье, хоёрдохи ээлжээндэ мүрысэһэн механизаторнуудта илагдаа. Тиигэжэ Ивалгын ОПХ-гай тракторист Вячеслав Голышев бүхы дээрээ 90.1 балл абажа, республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртөө. Удаадахи һууринуудыень баһал Ивалгын ОПХ-гай Бизья Бадмацыренов, Борьёогой совхозой механизатор Николай Житков гэгшэд хубаалдаба.

Залуу механизаторнуудай дундаһаа Ивалгын ОПХ-гай Бадма Гомбодоржиев, Улаан-Үдын аймагай «Искра» колхозой Фёдор Борисов, «Сельхозтехника» нэгэдэлэй Сэлэнгын аймагай отделениин Александр Мясников гэгшэд онсо шалгаржа, диплом, үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаа.

Энэ конкурсдо гансашье газар хахалһан механизаторнууд мүрысөө бэшэ, мүн тракторнуудай техническэ харууһа хэдэг мастер-наладчигууд баһал шадабаряа туршалсаба. Эндэ илангаяа «Заветы Ильича» совхозой Добдон Очиров, Сэлэнгын совхозой Владимир Харитончик, Улаан-Үдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Андрей Патрахин гэгшэд бусадһаа ехэ балл абажа эрхимлээ.

Командануудай соонoo Ивалгын ОПХ. Сэлэнгын аймагай механизаторнууд түрүүшын хоёр һуури хубаалдаба.

Газарай хүрьһэ урбуулангүй хахалха талаар нилээд дүршэһэн Ивалгын ОПХ-гай Вячеслав Голышев, Бадма Гомбодоржиев, Улаан-Үдын аймагай «Заветы Ильича» совхозой мастер-наладчик Добдон Очиров гэгшэд Тувын АССР-тэ үнгэргэгдэхэ зональна конкурсдо хабаадалсаха эрхэтэй болобо.

Ивалгын ОПХ-да үнгэргэгдэһэн энэ конкурс яһала эмхитэй, һонирхомоор байба гэхын аргагүй. Юуб гэхэдэ, эндэ гол түлэб хүнгэн хүрьһэтэй тарялангай газараар ехэ ажахынуудай механизаторнууд уригдаһан байһаншье, булта ерээгүй, оройдоол 10 шахуу тракторист хабаадалсаа. Тииһэн мүртөө эдэнэй дунда нэгэшье эхэнэр трактористын үгы байһаниинь халагламаар. Хэрбээ хүнгэн хүрьһэтэй зонодо ородог ажахынуудһаа олон механизаторнуудан хабаадалсабал, гансашье конкурс һонирхолтоноор үнгэрхэ бэшэ, мүн иимэ шэнэ түрүү аргэ, дүршэл улам дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ горитой нүлөө үзүүлхэ бэлэй.

Вл. ЖИГЖИТОВ,
манай тусхай корр.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: конкурсдо эрхимлэһэн республикын чемпион В. Голышев, Б. Гомбодоржиев, мастер-наладчик Д. Очиров. Конкурсын үедэ.

ҮНЭН ЗҮРХЭНҺӨӨ ҺАЙШААНАБДИ, ДЭМЖЭНЭБДИ

БАЯР, ОМОГОРХОЛ ТҮРҮҮЛНЭ

Европын коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай конференци дээрэ КПСС-эй делегациин толгойлогшо, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгые, энэ хуралдаанай дүн болохо документые совет арад ехэтэ һайшаан угтаа. «Европын коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай Берлинэй конференциин дүнгүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой документ олон миллион совет хүнүүдэй зүрхэөө үргэнөөр һайшаагдажа, нэгэ һаналтайгаар дэмжэгдэжэ байна.

Берлинэй конференциин хүдэлмэриие, манай предприятиин хүдэлмэрилэгшэд бүхы совет хүнүүдтэл адляар, тон анхаралтайгаар адаглан хаража байгаа. Энэ конференциие зарлаһан ушар тус түбиин түрүү үзэл бодолтон хүнүүдэй нэгэдэл болон эмхидэлэй улам батажажа байһанай гэршэ болоно. Нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ бидэнэй дунда илангаяа ехэ һонирхол түрүүлнэ, —гэжэ С. М. Кировэй нэрэмжэтэ Московско часай нэгэдэхи заводой коллективэй митинг дээрэ хабсаргагша Н. И. Коротова мэдүүлбэ.

Волгоградай тракторна заводто болоһон митингдэ хабаадагшад Берлинэй конференциин ба тэрэнэй баталан абаһан документын шухала удха шанар тухай хэлээ. Энэ документ Европо түбидэхи уласхоорондын оршон байдалые гүнзэгыгөөр шэнжэлэн харуулна, Европодохи демократиин, бата бэхи эб найрамдалай ба аюулгүй байдалай түлөө харилсаа холбооной, социальна дэбжэлтын түлөө коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай хамтын тэмсэлые улам шангадхаха зорилготой байна гэжэ мүлигшэ Г. М. Лакеев хэлэбэ.

Европын коммунистнуудай хуралдаан дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн тодо һонор, удха түгэс үгэ, тэрээн доторхи бодомжонууд ба тобшюлолнууд сахалишайхидай зүрхөө сэдьхэлээ түгэс хаңалгаар, бүрин дэмжэлгээр угтагдаа,—гэжэ эндэ болоһон митинг дээрэ «Тихирка» траулерай капитан В. Г. Бондарь тэмдэглээ.

Бригадир В. Михайлов Усть-Илимскэ ГЭС-эй барилгын управлениин комсомол-залуушуулай бригадын суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ, КПСС-эй ленинскэ гадаадын ба дотоодын политикые бүхы совет арадай ехэтэ һайшаан дэмжэжэ байһан тухай мэдүүлбэ. Арадуудай эб найрамдалай ба аюулгүй байдалай түлөө тэмсэлдэ КПСС-эй болон Совет гүрэнэй зүрхөө саг үргэлжэ оролдолго хүсэлэлгын гаргагдажа байдагынь нүхэр Л. И. Брежневэй үгэ дотор элирхэйлэн дурдагдаа. Ленинскэ партиин эб найрамдалта политикые, Европодохи ба бүхы дэлхэй дээрэхи коммунис болон хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй нэгэдэл улам бэхижүүлхэ гэһэн хараа бодолыень совет хүнүүд габшагай ажалаараа дэмжэнэ гэбэ.

Каратауска фосфоридой бассейнэй горнягууд Берлинэй конференци дээрэ нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэтэй ехэтэ һонирхон танилсаа. Социалис гүрэнүүдэй, эдэ оронуудтахи хүдэлмэришэнэй ба демократическа хүдэлөөнэй һанал бодол тубиин хуби заяае тодорхойлгодо ехэ үүргэ дүүргэдэг болоһониинь баяр үүсхэнэ. Гушаган жэлэй туршада Европын амгалан тайбан байдалтай байһандань эдэ хүсэнүүд лэ шиидхэхы габьяатай,—гэжэ «Каратау» гэдэг үйлэдбэриин нэгэдэлэй экскаваторщигуудай бригадир, Социалис Ажалай Герой Е. Умиров ажалшадай суглаан дээрэ мэдүүлээ.

Европын коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай конференциин дүнгүүдые дэмжэһэн митингнүүд Молдавиин Таджигай ССР-нүүдтэ, Ростовско областьдо, Майкоп ба бусад городуудта болоо.

(ТАСС).

УРМА БАЯРТАЙБДИ

Европодо эб найрамдал, аюулгүй байдал, харилсаа холбоо ба социальна дэбжэлтэ хангахын түлөө тэмсэлэн саашанхи шэглэл болон саашанхи замые хүдэлмэришэн ангида, арадуудта дурадхаха гэһэн зорилготойгоор Европын коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай конференци Берлин хотодо үнгэргэгдэбэ. Энэ конференциин хүдэлмэридэ 29 Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай 29 миллион үлүүтэй коммунистнуудые түлөөлһэн делегацинууд хабаадаһан байна. Конференциин хүдэлмэриие дэлхэйн арадууд ехэ һайшаан угтаа.

Дайн байлдаан дэлхэйн арадуудта ехэ зоболон, уйдхар гашуудал асардаг гэжэ хүн бүхэн мэдэдэг. Би Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда хабаадалсаһан хүм. Оло дахин шархатааб, сэрэгшэ нүхэдөө дайнай поли дээрэ алдаа һэм. Немец фашистнарые, япон самурайнуудые даралсаа бэлэйб. Дайнай хүшэр хүндэ харгыгаар ябахадаа, амгалан тайбан дэмбэрэлтэ һайхан энэ сагай тогтохые хүлеэжэ ядадаг һэмди. Гушан нэгэдэхи жэлээ дайгүйгөөр ажаһуунабди.

Манай түрэл Коммунис парти, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев дэлхэйн арадуудай дунда эб найрамдал тогтоохо, тэрэнийе бүри бэхижүүлхэ талаар гайхамшаг ехэ ажал хүдэлмэри хэнэ. Энээнэй бата гэршэ Европын коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай конференци Берлин хотодо үнэргэгдэжэ, шухала асуудалнууд шиидхэгдэбэ. Манай Хандагайн леспромхозой коллектив энэ конференциин хүдэлмэриие һайшаан дэмжэнэ. Бидэнэр түрүүшын хахад жэлэй даабариһаа гадуур 1200 кубометр модо бэлэдхэжэ, гүрэндөө тушаагаабди. Саашадаа бүри шангаар хүдэлхэ гэһэн зорилго урдаа табинабди.

Н. СЕМЕНОВ,
Хандагайн леспромхозой бригадир, Социалис Ажалай Герой.

БҮРИ ҺАЙНААР ХҮДЭЛХЭБДИ

Захааминай аймагай Санагын совхозой холын бэлшээридэ байһан малшад Советскэ Союзай Коммунис партиин делегациие толгойлогшо, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй Европын коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай конференци дээрэ хэлэһэн үгэтэй тон ехэ һонирхолтойгоор танилсажа байна. Түрэл партиингаа эб найрамдалай түлөө эсэшэ сусашагүй тэмсэлдэ харюу болгон бидэнэр саашадаа бүри һайнаар хүдэлхэбди.

Би мүнөө Сагаан-Бэлшэр гэжэ газарта залуу мал адуулнаб. Манай хүршэ болохо СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ совхозой малшадай жэшээгээр социалис мүрысөөндэ оролсоод, сүүдхэдэ малайнгаа толгой бүриин хэмжүүр 1.000 граммһаа бага бэшээр нэмээхын түлөө оролдожо байнаб. Абаһан уялгаяа дүүргэхэл байхаб.

Н. БАЛЖУРОВА,
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат, Захааминай аймагай Санагын совхозой малшан.

ЭБ НАЙРАМДАЛ МАНДАГ!

Берлин хотодо зарлагдаһан коммунис болон хүдэлмэришэдэй партинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй ехэ хуралдаан дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Леонид Ильич Брежневэй хэлэһэн үгэ соо Советскэ Союзай, совет арадай хараа бодол тобойсо гараа ха юм даа. Түби дэлхэй дээрэ түгшүүрилтэ байдал һуларһай, бүмбэрсэгэймнай али нэгэ буланда шуһата дайн һүжэржэ байхаяа болиһой гэжэ хүн бүхэн досоогоо шэбшэжэ ябадаг лэ. Хүн түрэлтэндэ мүнөө дайн хэрэгтэй бэшэ, харин амгалан ажал, һайн байдал хэрэгтэй. Эхэ, эсэгэ бологшод үри бэеэ тэнжээжэ, арад зондоо туһатай, эрдэмтэй хүнүүд болоһой гэжэ сэдьхэдэг.

Малшад малаа үдхэжэ, таряашад таряа ургуулжа, жэмэсшэд алимаа хүряажа, хүдэлмэришэд нүүрһэ малтажа, машина, станок бүтээжэ, багшанар хүүгэдые һургажа, эмшэд хүнүүдые аргалжа, эрдэмтэд шэнжэлгэ хэжэ, Эхэ оронойнгоо баялигые арьбалалсажа ябахадаа хамагһаа ехэ жаргалтайбди гэхэл.

Зүб даа. Л. И. Брежнев совет хүнүүдэй, түрүү үзэлтэ хүн түрэлтэнэй бодожо ябаһан бодолые, һанажа ябаһан һаналые тобшолон харуулаа.

Түби дээрэ эб найрамдал мандаг лэ!

Х. СНЕТКОВА,
Буряадай АССР-эй һургуулиин габьяата багша.

КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэри дүүргэхын түлөө

ХОДОДОО ТҮРҮҮ

«Хүдөө ажахые саашадань дэбжүүлхэ гээшэ ниитэ гүрэнэй, ниитэ арадай шухалын шухала зорилго мүн гэжэ парти тоолоно» гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй партиин XXV съезд дээрэ хэлэhэн эдэ үгэнүүд манай оронои хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэи урда табигдажа байhан асари ехэ зорилгонуудай гүн удхые бодотоор гэршэлнэ. Тиимэhээ үдэр үдэрэйнгөө ажал ябуулхадаа, энэ hанамжые ухаандаа хадуужа, хүн бүхэнэй харюусалгые дээшэлүүлхэ, тэдэнэй урда табидаг эрилтээ улам шангадхаха тухай мартаха ёhогүйбди.

Нэн түрүүн үйлэдбэриин шухала участогуудта коммунистнуудые зүбөөр хубаарилан табижа, партийна нүлөөгөө саашадань дээшэлүүлхын тула горитой хүдэлмэри бэелүүлхэ байhамнай эли. Энээнhээ уламжалан гүрэнэй түсэб болон абаhан уялгануудаа болзорhоонь урид дүүргэхын, бүхы хүдэлмэриин шанар hайжаруулхын түлөө тэмсэл үргэнөөр дэлгэрүүлхэ арга олдохо байна бшуу.

Манай колхозой ажалшад юhэдэхи табан жэл соо амжалтатайгаар хүдэлжэ гараа. Энэ хугасаа соо хамта дээрээ 16417 центнер мяхан, 32843 центнер hүн, 2322 центнер ноохон бэлэдхэлэй пунктнуудта тушааг-даа. Тиигэжэ наймадахи табан жэлтэй сасуулха болоо hаа, гүрэндэ мяха худалдалга 4.200, hү — 4590, ноохо—332 центнерээр ехэ боложо, малайнгаа тоо толгой олошоруулха талаар баhал горитой амжалтануудые туйлаhан байнабди. Энэ ушар колхознигуудай дунда ябуулагдажа байдаг эмхидхэлэй-политическэ хүдэлмэриин hайжарhанай, социалис мүрысөөнэй аша үрэ ехэтэйгээр эмхидхэгдэдэг болоhоной бодото гэршэ боложо үгэнэ.

Гадна коммунистнууд үйлэдбэриин гол участогуудта урданаихиhаа олоороо хүдэлдэг болоо. Энэ юунэй ашаар туилагдааб гэхэдэ, партида шэнэ гэшүүдые абаха талаар хүдэлмэри гуримшуулагдажа, үнэхөөрөө, түрүү, коммунистын үндэр нэрэ зэргые дээрэ үргэн ябажа шадаха хүнүүд партиин зэргэдэ жаргана ха юм.

Онсолходо, манай колхозои партиина организациин 74 гэшүүдэи 40-ниинь hаалишадаар, мал адуулагшадаар, хонишодоор, механизаторнуудаар, луговодуудаар, барилгашадаар ажаллана. Эдэнэр бултадаа арбадахи табан жэлэнингээ даабаринуудые болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэжэ, сугтаа хүдэлдэг нүхэдтөө габшагай ажалай үльгэр жэшээ харуулна.

Хуhан-Хушуунай hү hаалиин фермые даагша, коммунист Б. Д. Ширапов, hаалишад-коммунистнууд С. Ш. Максарова, Д. Д. Дугданов С. Ц. Хашитова, Ц. Н. Дашиева болон бусад энэ жэлэй табан hара соо үнеэн бүхэнhөө дунда зэргээр 900 килограммhаа дээшэ hү hаагаад мүрысөөнэй манлайда ябана. Тиигээд зунай hарануудта энэ туйлаhан амжалтаа улам арьбадхаха эрмэлзэлтэи хүдэлжэ байнал даа.

Ажахымнай гол hалбаринуудаи нэгэн болохо хонин ажалда партиин 11 гэшүүд ажалладаг юм. Эдэнэр баhал дүй дүршэлөөр баян, түрүү зон. Жэшээлхэдэ, коммунист, үнинэй хонишон Ц-Д. А. Дагбаевай даадаг бригадын коллектив юhэдэхи табан жэлэйнгээ түсэбые болзорhоонь урид дүүргэжэ, түсэбhөө гадуур 744 хурьга абажа түлжүүлhэн, 80 центнер ноохо гүрэндэ тушааhан байна.

Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаhан энэ хонишон үнгэрhэн табан жэлэй турша соо гурба дахин аймагайнгаа чемпионэй нэрэ зэргэдэ хүртөө. Нүхэр Дагбаев хажуудаа залуу хүбүүд-басагадые хүдэлгэжэ, хүшэр хүндэ мэргэжэлдээ hургадаг hаин hаихан заншалтай гэжэ [illegible].

[illegible] табан жэлэй түрүүшын [illegible] ажалгые дүршэл ехэтэй хонишон ажалай ехэ амжалтаар дүүргэбэ. Тэрэнэй даадаг отарын 100 эхэ хонин бүхэнhөө 105 хурьган [illegible] бүрин бүтэнөөр түлжүүлэгдээ. Онсолходо, манаи колхозой хонишодой 14 бригадын 6-дань 100 эхэ хонин бүхэнhөө дунда зэргээр 100—110 хурьган абтаа юм.

Тиигэжэ колхозоймнай hүрэг хамта дээрээ 7388 толгоигоор олошоржо, 100 эхэ хонин бүхэнhөө 90 хурьга абажа, хонишоднай түлжүүлhэн болоно. Энэ амжалтада коммунистнуудай оруулhан горитой хубита бии. Гадна түлгэнүүдые харууhалдаг хонишодой дундаhаа залуу коммунист Э. Д. Найданов онсо шалгараа hэн.

Мал ажалые хурдан түргэнөөр хүгжөөхын тулада тэжээлэй бата бэхи үндэhэ hуури байгуулха шухала гэжэ КПСС-эй XXV съезд дээрэ Леонид Ильич Брежнев хэлэhэн юм. Тиимэhээ манай ажахыда энэ талаар горитой хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдэнэ. Энэ хэрэг партиин гэшүүдэй эдэбхитэй хабаадалгатайгаар үнгэрнэ.

Олонхи луговодуудай бригадануудые, луго-мелиоративна отрядуудые даагшанаараар коммунистнууд табигданхай. Хамта дээрээ партиин 17 гэшүүн тус хүдэлмэридэ хабаадалсана бшуу. Колхозой хоердохи отделениие эрхилэгшэ Е. Н. Ковалёв, ЛМО-е даагша С. Б. Алимасов, механизатор В. Н. Климов болон бусадые онсо шалгарагшадай дунда нэрлэмээр.

Байгша оной хабарай тарилгые агротехническэ тааруу зохид болзор соо, hайн шанартайгаар үнгэргэхэ хэрэгтэ коммунистнуудай горитои хубита оруулагдаа. Дүн хамтадаа 4500 гектар газарта ороohото ургамалнууд таригдаба. Тиигэжэ аймаг соогоо түрүүлэн манай колхоз түсэбөө дүүргэжэ, Үльдэргын түрүү механизаторнууд Д. Цыренжапов, П. Коновалов, Г. Климов, М. Жданов, Г. Алимасов гэгшэдэй нэрээр аймагай түб Нарhата тосхондо ажалай алдар солын улаан туг үргэгдэhэн байха юм.

Мүнөө ороohото болон тэжээлэи ургамалнуудай тариг-даhан полинууд дээрэ ургасань жэгдэ hайнаар хүхэрэн ногоорбо. Энэ ушар хадаа Үльдэргын голой механизаторнуудай габшагай ажалай бодото жэшээ, гэршэ боложо үгэнэ.

1975—1976 онуудан хүшэр хүндэ үбэлжэлгэ түгэсэоэ. Тиигээд лэ зунай хаhада hү ехээр абаха, малаа шахан таргалуулха зорилго малшадай урда тибигдана. Захааминай аймагай СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ совхозой мал адуулагшадай гаргаhан үүсхэлые манай колхозой малшад халуунаар дэмжэжэд, мүнөө абаhан уялгануудаа сүм бэелүүлхын түлөө тэмсэжэ байна.

3.690 центнер мяха худалдаха даабарияа дүүргэнхэйбди. Гадна «сагаан алта» саг соонь, гээлтэ хоролтогүйгөөр хайшалан абаха орёо зорилго бэелүүлхэ үндэhэ hуури байгуулха талаар колхозой правлени, партком горитой хүдэлмэри ябуулжа байна. Энэ ажалда коммунистнууд эдэбхитэйгээр хабаадалсаха.

Тобшолол болгон иигэжэ хэлэхэ байнаб. Үльдэргын коммунистнууд партиин түүхэтэ XXV съездын шиидхэбэринүүдые дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр оролсоод, хүсэ шадалаа гамнангүй саашадаашье хүдэлхэ эрмэлзэлтэй, гол зорилготой.

Ц. ГАЛСАНОВ.
«Коммунизм» колхозой партткомон секретарь.
Яруунын аймаг.

Коммунист Николай Лозунов Улаан-Үдын нарин сэмэын комбинадта түмэршэ дарханаар хүдэлнэ. Тэрэ зургаадахи разрядай дархан юм. Партиин гэшүүн нүхэр Лозунов дааhан хэрэгтээ харюусалгатайгаар хандадаг, хамта хүдэлдэг нүхэдтөө үльгэр жэшээ харуулдаг байна. Цехэй партийна организациин секретариин орлогшо энэ нүхэрнай олоной дунда ниитын хүдэлмэри эдэбхитэйгээр ябуулдаг юм. Гадна арадай түлөөлэгшэ — Октябрьска районно Соведэй депутат hунгагшадтай саг үргэлжэ уулзадаг, тэдэнэй захяа заабаринуудые саг соонь дүүргэхэ гэжэ оролдодог хүн. Николай Васильевич «Ажалай габьяагай түлөө» гэhэн медальда хүртэhэн байна. Түсэбтэ арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ тэрэ эрхим hайнаар хүдэлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: коммунист Н. В. Лозунов ажалдаа.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

НҮХЭДЭЙ АЛЬГАН ХАЛУУН

Халаан дүүрэхэ боложо байба. Михаил Нефондович Сивцов станогойнгоо хажуугаар унаhан түмэрэй зородоhо суглуулан сэбэрлэжэ, тухатайгаар хүдэлжэ байна. Тимофей Изотович Федоров хажуудань бии болобо. Тэрэ Михаил Нефондовичой хэhэн детальнуудые hонирхон харана.

Михаил Нефондович ажалай hүүлээр үлөөрэнл даа. Нэгэ асуудал гараад байна. Хамта хэлсэжэ шиидхэе — гэжэ дарууханаар хэлэбэ.

Михаил Нефондович Сивцов нүхэрэйнгөө иигэжэ хэлэхэдэ гайхабагүй. Ажал дээрэ, ажаоайдалда элдэб олон асуудал гарадаг шуу. Нүхэдэй зүбшэл заабари хэрэгтэй болодог.

Ажал хэрэг тухайгаа удаан хөөрэлдэбэд. Тимофей Изотович ямар асуудал шиидхэхэ хүсэлэнтэй байhанаа абаhаар хэлэбэгүй. «Юун тухай хөөрэлдэхэсэ hаналан байгаа хаб» — гэжэ Михаил Нефондович Сивцов бодомжолон hууна.

— Ши Михаил, халаанайнгаа нормые хододоо 35—40 процентээр үлүүлэн дүүргэнэш. 1976 оной түрүүшын кварталай даабари 1 hара 20 хоногой туршада дүүргэбэш. Жэлэйнгээ даабари хэдэн hараар урид дүүргэхэ арга шадалтайш. — гэжэ Тимофей Изотович Федоров холоhоо эхилбэ. Хүдэлмэришэ нүхэрэйнгөө юун тухай хэлэхэ хүсэлэнтэй байhаниинь Михаил Нефондович абаhаар лэ ойлгоодхибо.

— Юhэдэхи табан жэлэй даабари дүрбэн жэлэй туршада дүүргээ hэмди. Арбадахи табан жэлэй даабари мүн лэ болзорhоонь урид дүүргэхэ арга боломжо бидэ хоёрто бии, — гэжэ харюусаба.

— Михаил, молодец! Ши минии hанажа, шэбшэжэ ябапан юумые досоом оро hон мэтэ ехэл бэрхээр оилгодог, ёhотойл хүдэлмэришэ хүнши даа,— гэжэ Тимофей Изотович Федоров ехэ баясаба.

Михаил Нефондович Сивцов, Тимофей Изотович Федоров хоёр үнинhөө хойшо нүхэсэдэг. Эдэнэй станогуудые зэргэлээд шахуу табилатай. Ажалай үедэ энэ тэрэ асуудалай гарахадань, хамтадаа хэлсэжэ, шиидхэдэг hаин hаихан ёhо заншалтанууд. Дундаа социалис мүрысөөнэй договор баталаад тэрэнээ бодото дээрэнь бэелүүлхын тула хаба шадалаа яhала гаргадаг.

Улаан-Үдын авиационно заводой 6-дахи цехэй хүдэлмэришэд дээдын мэргэжэлтэи Михаил Сивцовые hайн лэ мэдэдэг. Тэрэ ямаришье харюусалгатай даабари абаа hаа, тэрэнээ саг болзор соонь эрхим шанартайгаар бүтээhэн лэ байдаг. Бүхы продукцияа өөрын тамгатайгаар гаргадаг. Олон жэлэй туршада оролдосотой hайнаар хүдэлжэ байhанайнгаа түлөө Коммунис ажалай ударнигай, «Заводой эрхим фрезеровщик» гэhэн нэрэ солодо хэдэн удаа хүргэhэн юм. Ажалай Улаан Тугай орденто Михаил Нефондович Сивцов Улаан-Үдын авиационно заводой эрхим хүдэлмэришэдэй нэгэниинь мүн болоно.

Залуушуул М. Н. Сивцовто ходо ерэдэг, детальнуудые хаишан гэжэ тошылдохыень харадаг, зүбшэл заабари hуража абадаг. Заводой бэрхэ хүдэлмэришэдшье Михаил Сивцовтой ходо уулзажа, hанал бодолоо хубаалдадаг. 6-дахи цехэи түрүү хүдэлмэришэн Тимофей Изотович Фёдоров арбадахи табан жэлэй даабари гурбан жэл зургаан hара соо дүүргэхэ гэhэн үүсхэл гаргала бэлэй. Энээниинь КПСС-эй Улаан-Үдын горком ехэ hайшаагаа hэн. Мүнөө республикымнай промышленна предприятинуудай хүдэлмэришэд Т. И. Фёдоровой гаргаhан үүсхэлые хаа хаанагүй hайшаан дэмжэжэ, дээшэлүүлэгдэhэн уялгануудые абана.

— Имэ үүсхэл гаргахын урда арга боломжонуудаа пайса хаража, тоолоjо үзөө hэм. Цехэйнгээ хүдэлмэришэдтэй хөөрэлдөөб. М. Н. Сивцов минии зорилгые ехэл hайшаагаа hэн. Нүхэдэй дэмжэлгээр арбадахи табан жэлэн даабари болзорhоонь урид дүүргэхээр үүсхэл гаргаhан хүм, — гэжэ мүнөө Т. И. Федоров хөөрэнэ. Энэ хүдэлмэришэн хори гаран жэл Улаан-Үдын авиационно заводой 6-дахи цехтэ ажаллана. Эрхимээр хүдэлжэ байhанаингаа түлөө Ажалай Улаан Тугай, Октябриин Революциин орденуудаар шагнагдапан юм. Т. Н. Фёдоров мүнөө халаанайнгаа нормые холо үлүүлэн дүүргэжэ, бэшэндээ hайн hайхан жэшээ харуулна.

Улаан-Үдын авиационно заводой 6-дахи цехэй түрүү хүдэлмэришэд Михаил Нефондович Сивцов, Тимофей Изотович Фёдоров гэгшэд мүрысэн хүдэлжэ байна. Эдэнэр бүхы продукцияа эрхим шанартаигаар бүтээнэ. Бэрхэ хүдэлмэришэд түрүүшын хахад жэлэй даабари болзорhоонь урид дүүргээд, саашадаа бүри шангаар хүдэлжэ, амжалтаяа арьбадхаха гэпэн зорилго урдаа табина.

К. ЖАМЬЯНОВ

ЭРШЭ ЗОРИГТОЙ АЖАЛЛАНАБДИ

БАМ-ай залуу барилгашадай 1-дэхи следто хабаадалсажа, тэрэнэй үндэр ендэр дээрэhээ үгэ хэлэхэ зол намда тудаа hэн. Республикымнай газар дайдаар гараха түмэр замай барилгашадые түлөөлжэ, тэдэнэй зүгhөө үгэ хэлэhэнээ ехэ найдабари, хүндэтэ эрхэ гэжэ тоолоhон байнаб. БАМ-ай бусад участогуудай барилгашадтан уулзажа хөөрэлдөөб, ендэр дээрэ гаража, үгэ хэлэhэн хүн бүхэниие анхаралтайгаар шагнааб.

Следто хабаадагшад ажалайнгаа хоёр жэлэй үрэ дүнгүүдые согсолон гаргаа, саашанхи зорилго тухайгаа зүбшэн хэлсээ.

Барилгашад хүшэр хүндэ байдалда ажаллабашье, ушардаг бүхы бэрхэшээлнүүдые зоригтойгоор дабан гарана. БАМ-ай 7 мянган барилгашадай диилэнхи олониинь, тусхайлбал, 4,5 мянганиинь залуушуул юм. Тэдэнэр барилгашадан түрүү зэргэдэ жагсан ябажа, түмэр замай харгын барилгые хараалагдаhан саг болзор соонь дүүргэхэ хүсэл эрмэлзэлтэйгээр ажаллана.

Манай республика доторхи участогай баригдажа эхилhэнhээ хойшо үнгэрhэн хоёр жэлэй хугасаада нилээд ехэ хүдэлмэри хэгдээ гэжэ хэлэхээр. Урдань хүнэй хүлөө гэшхээгүй газарта барилгашад ерэжэ, хэдэн зуун жэлэй ой тайгые нойрhоонь hэрэсэбэ. Тиигэжэ ой тайга соо харгын 434 километрэй самсаал гаргагдаа 356 километрэй автомобильна харгы баригдаа. хадын гол горход дээгүүр 60 гаран хүүргэ, 152 түхеэрэлгэ бодхоогдоо. Барилгадамнай шухала хэрэгтэй материал, техникэ далайгаар шэрэжэ асардаг суднануудай зогсохо причалнууд Байгал, Култук, Баргажанай-Адаг портнуудта, Курлы хушуун дээрэ түхеэрэгдэhэн байна.

БАМ-ай барилга бүгэдэ арадай барилга. БАМ-ые бүхы оромнай барилсана гэжэ хэлсэдэгынь тон зүб. Бидэнэр энээниие бодото байдал дээрээ харанабди. ВЛКСМ-эй XVII съездын нэрэмжэтэ комсомолой габшагай отряд бүхы союзна республиканууудан түлөөлэгшэдhөө бүридэhэн байгаа hэмнай. Хожомоо түмэр замай барилгада республикануудай бусад түлөөлэгшэд бүлэг бүлэгөөрөө ерээ. Эхэ оронойлмнай томо хотонууд залуу барилгашадаа манай үе сагай агуу барилгада хабаадалсахын тула иишэ эльгээгээ hэн.

Москвагай, Ленинградай, Харьковай, Киевэй, Таллинай комсомол залуушуул эбтэй нэгэ бүлэ болон ажаллана. Тэдэнэр залуу наhанайнгаа эршэ зориг гарган ажаллажа, барилгада өөhэдынгөө ehотой hуури эзэлжэ ябана.

Түмэр замай харгые hайнаар ашаг үрэтэйгөөр бариха тухай партиин XXV съезд дээрэ заагдаа hэн. «БАМтоннельстроин» комсомол, залуушуул партиингаа заабари дүүргэхэ гэhэн хүсэл эрмэлзэлтэйгээр ажаллана. Барилгын эгээл шухала, эгээл харюусалгатай ажал залуушуулда даалгажа үгэхые бидэнэр управлениин хүтэлбэрилэгшэдтэ хандаа hэмди.

Тэдэнэр манай энэ гуйлтые хараадаа абажа, түргэн болзор соо дүүргэгдэхэ ehотой барилгануудые даажа үгөө. Залуу барилгашадшье хүсэл эрмэлзэлээ бэелүүлжэ, энэ даабариие дүүргэнэн байна. Жэшээлхэдэ, Побединскын, Розенбахай, Кузьминай даадаг бригаданууд социальна-ажаhуудалай барилгануудаа «Эрхим» гэhэн сэгнэлтэтэйгээр тушаагаа.

Владимир Коваленкын Александр Розенбахай даадаг комсомол-залуушуулан бригаданууд, модо отлогшод Вячеслав Пилипков, Сергей Емельянов, токарь Альберт Дарижапов, автомашина жолоодогшо Виктор Лепилин бульдозерист Петр Николаенко эрхим hайнаар ажаллана.

Ленинскэ комсомолон шангай лауреат Александр Рябковой даадаг 575-дахи СМУ-гаи, 11-дэхи тоннельнэ отрядан Геннадий Кузьминан даадаг бригаданууд комсомол-залуушуулан бригадануудай хоорондо социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ үүсхэл гаргаhан байна. 575-дахи СМП-гэй барилгашан Павел Крылло, 12-дохи тоннельнэ отрядай гагнуургашан Сергей Савицкин, 11-дэхи тоннельнэ отрядай бригадир Геннадий Кузьмин Нижнеангарсктрансстрои» трестын автобазын жолоошон Николай Какаулин социалис мүрысөөнэй үедэ бүтээсэ ехэтэнгээр ажаллажа, колле тивүүд доторoo hайн мэдээжэ болонхой юм.

Минии ажалладаг 12-дохи тоннельнэ отрядай олонхи комсомол - залуушуул БАМ-аи барилгашан гэhэн нэрэдээ хүрэмөөр ажаллахые оролдоно. Манай коллектив гол даабаряа—тоннель малтан бариха ажалаа [illegible] эхилээдүй. Гэбэшье отрядан бүхы хүдэлмэришэд бэлэдхэлэн, туhалбариин ажал хэнэ, автомобильна харгы барилсана, гэр банра бодхолсоно. Тоннель бариха үйлэдбэриин бааза байгуулагдажа байнхай. Тэрэнгүйгөөр байгаалиин хүшэр хэ байдалда орёо шухаг тоннельнүүдые барижа шадахагүйбди.

Арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэл манай коллективтэ шалгалта гаргалгын үшөө нэгэ харюусалгатай жэл болохо юм. Бидэнэр Байгалай ба Хойто-Муйско тоннель малталгын хүдэлмэри эхилхэбди. Байгалай тоннель малтаха бэлэдхэлэй хүдэлмэри түлэг дундаа. Барилгын материалнуудай хэрэгтэй техникэ, түхеэрэлгын саг соогоо иишэ асарагдаhан байгаа hаань, малталгын хүдэлмэри бүри үргэн далайсатайгаар хэгдэхэ байгаа.

Хүшэр эрхэ байдалда ажаллабашье, урдахи зорилгоёо нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхые оролдонобди. Манай коллектив энэ жэлэй түрүүшын кварталай даабариие 120 процент дүүргэhэн байна. Таба hарын даабари дүүргэгдээ.

Манан үе сагай агууехэ барилгада хабаадалсажа байhандаа би омогорхоно. Отрядайнгаа бусад комсомол-залуушуултаи хамта барилгые хараалагдаhан саг болзор соонь дүүргэхэ хэрэгтэ өөрынгөө хубита оруулха хүсэлэнтэйб.

Барилгашадан дундаhаа эгээл түрүүшээр энэ газар дандада манай ерэhэн сагhаа хойшо ехэ хубилалта ороо. Хүсэтэ техникын, машинын абяан оршон тойронхи ой тайга соо зэдэлнэ. Промышленна, үйлэдбэриин барилга хэгдээ. Hуурин тосхонууд, ерээдүй городууд бодхогдожо эхилээ. Северо-Байкальск, Шэнэ-Уоян, Ла[...]баан, Гуоджекит, Хойто-Муйск тосхонууд урган бо[...]добо.

БАМ-ые барижа байгаа комсомол залуушуул эндэхи газар дандые хубилгаха, оронойлмнай хойто, зүүн зүгэй баялигуудые арад зоной ашаа туhада зорюулха хэрэгтэ ехэ удха шанартай энэ харгые түргэнөөр, hайнаар бариха, Эхэ оронойнгоо, коммунис партиингаа этигэл найдабари харюулха гэжэ оролдоно.

А. ПЕТУШИНОВ,
«БАМтоннельстрой» управлениин 12-дохи тоннельнэ отрядай хүдэлмэришэн.

БЭРХЭ ПРОПАГАНДИСТНАР

Улаан-Үдын прибор-бүтээлгын заводто теоретическэ семинар хэдэн жэлэй туршада хүдэлжэ байнхаи. Дүн дүршэлтэй пропагандистнар М. З. Беркович, М. М. Малюк гэгшэд тэрэниие хүтэлбэрилдэг юм.

Үнгэрhэн hуралсалай жэлдэ семинарта хабаадагшад «Социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай экономикын харилсаан — дэлхэйн социалис байгуулалтые бэхижүүлхэ шухала зам» гэhэн асуудалые, КПСС-эй XXV съезд дээрэ партиин Центральна Комитедэй Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэhэн тоосоото элидхэлые шудалhан байгаа.

Семинарай пропагандистнар хэшээл бүхэндэ hайнаар бэлдэдэг дээрэhээ хүнүүдые hонирхуулжа шададаг байгаа бшуу. Тиихэдэнь семинарта hуралсагшад хэшээлдээ оролдосотой hайнаар бэлдэжэ, эдэбхитэйгээр хабаададаг, элидхэл, рефераднудые хэдэг байгаа. Жэшээлхэдэ, заводой механическа болон хабсаралгын цехүүдэй хүдэлмэришэд Е. Ездакова, Н. Чукаева, А. Парфёнов, Р. Дабаев, В. Иванов болон бусад семинарай хэшээлнүүдтэ илангаяа эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг байба.

Hуралсалай жэлэй дүүргэлтын хэшээл бүри hонирхолтойгоор үнгэрөө. Hурагша А. Хомяков конференци дээрэ hонин элидхэл хэбэ. Хүдэлмэришэд Г. Жуков, Г. Степанов, А. Галсанов, Л. Бизьяева болон бусад бэлэдхэл hайнтай байhанаа харуулаа. Эдэ бүгэдэндэ бэрхэ пропагандистнар М. Беркович, М. Малюк ехэ габьяатай. Тиимэhээ семинарта hуралсагшад пропагандистнартаа баяр баясхалан хүргэhэн байна.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

ТАТАРАЙ АССР. Нижнекамска нефтехимиин комбинадта «Этилен 450» гэhэн хоморой шухаг түхеэрэлгэ ашаглалгада оруулагдаба.

Жэл соо 450 мянган тонно этилен гаргагдаха.

ТАСС-ай фотохронико.

КАЛИНИНСКА ОБЛАСТЬ. Вышеволоцкын пумаажан бүдэй комбинадта үндэр аша үрын, эрхим шанарай hургуули байгуулагданхай. Залуу бүд нэхэгшэ, комсомол басаган Т. Матукинагай үүсхэлээр энэ hургуули нээгдээ. Халаан бүхэндэ мастернууд томилогдоо, үйлэдбэриин түрүүшүүл, КПСС-эй гэшүүд hурган хүмүүжүүлэгшэдээр хүдэлдэг болоо. Предприятида хүдэлжэ эхилhэн 35 hургуулида 180 хүн, гол түлэб дунда hургуули дүүргэгшэд, техническэ мэргэжэл олгодог 13-дахи училищи дүүргэгшэд hурана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: комбинадан эрхим нэхэгшэ, Ажалай Улаан Тугай ордендо хүртэгшэ, Ленинскэ комсомолой лауреат, РСФСР-эй Верховно Соведэй депутат, КПСС-эй гэшүүн А. Смирнова (зүүн гарhаа гурбадахи) залуушуулай дунда.

ТАСС-ай фотохронико

СОЮЗНА РЕСПУБЛИКАНУУДТА

ТАДЖИКИСТАН:

«КАРАТ» АЖАЛЛАНА

Нурекэй ГЭС-эй барилга дээрэ «Карат» гэжэ автомат хүтэлбэрилгын түхеэрэлгэ ашаглалгада оруулагдаба. Энэ түхеэрэлгэ 300 метр үндэртэй хаалгада шорои зөөхэдөө, ехэ ашаа тээдэг самосвалнуудые хэрэглэхэ арга олгохо байна.

Хүтэлбэрилгын пункт-үйрхэй материалнуудай карьер — БелАЗ-540 түхэлэй автомобиль, харгы дээрэ тодхогдоhон автомат шэг нүүр — шэнэ түхеэрэлгэ иимэ гуримаар хүдэлнэ. Жолоошодой үдэрэй туршада хэды эрьесэ хэhэниие хаалтада хэды шэнээн шорои адхагдаhаниие энэ түхеэрэлгэ хэдэхэн секундын турша соо тоолоод гаргажархина. Автомат аргаар хүтэлбэрилгын түхеэрэлгэ хаалтада 10 миллион кубометр шорой, шулуу адхаха гэhэн зорилгые саг соонь дүүргэхэ арга олгохо байна.

ЭСТОНИ:

ЗАВОДОЙ ХОЕРДОХИ «МЭРГЭЖЭЛ»

Таллинай машина бүтээлгын «Ильмаринэ» завод шэнэ продукци бүтээн гаргадаг болобо. Хүдөөгэй гэрнүүд болон дачануудта таарахаар түхеэрэгдэhэн агрегадууд кухниин плита, баагуhаар дулаасуулагдадаг батарейhээ бүридэнэ. Плитагаа түлихэдөө. энэ түхеэрэлгын ашаар бүхы байрала дулаасуулжа болохо байна.

Энэ продукци предприятиин бүтээн гаргадаг болоhон үргэн хэрэглэлэй габидахи зүйл болоно. Шаажан гүйлгэhэн амhарта, саадай хайша болон бусад зүйлнүүд — ууралаар дулаа суулагдадаг томо электростанцинуудай аппаратура бүтээдэг энэ предприятиин гаргадаг продукци болодхон Арадай хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилгэ жэлhээ жэлдэ ургана.

ГРУЗИ:

ХАДЫН ТАШАЛАНГУУДТА

Грузиин Хара далай шадархи зоныи ажахынуудай цитрус ургамалнуудай талмаи зуу гаран гектараар нэмэбэ. «Сельхозтехникын» оньhожоруулагдамал отрядууд Очамчирска районой, Гагра хотын зоныи цитрус ургуулагшадта энэ газар элдүүрилжэ үгөө.

Хадын Хара далай тээшэ хараhан ташалангууд — мандарии, апельсин, лимон ургуулхада зохид газар. Далайн бриз hалхин йодоор баян уhа энээн руу асардаг. Тиимэhээ эндэ ургаhан алим жэмэс онсо ондоо хангал үнэртэй байдаг.

Республикын бусад районуудташье хадын ташалангуудые хэрэглэгдэдэг боложо байна. Жэлэй дүүрэтэр хадын ташалангуудаа 700 гектар газар хүдөө ажахын хэрэглэмжэдэ дамжуулан үгтэхэ байна.

КАЗАХСТАН:

ГРАФИКА ХАРУУЛАГДАНА

Казахстанай графическэ искусствын уран гартан Алма-Атада болоhон выставкэдэ 800-гаад бүтээлээ харуулба. Республикын мүнөө үсын байдал, совет хүнэн зохёон байгуулхы ажал, түрэл хизаарай байгаалиин баялиг эдээн соо харуулагдана. Зохёохы ажал тухайдаа тоосоото выставкэ эмхидхэхын урда тээ графигууд шэнэ барилганууд, промышленна предприятинууд, совхозуудан поли, фермэнүүд дээгүүр ябаhан, сэрэгшэдтэ айлшаlhан байна. А. Грoздовой «Казахстанская Магнитка», И. Ворониной «По дорогам целины», Н. Гаевай «Мы строим дома» болон бусад бүтээлнүүд иимэ айлшалалгын hүүлээр мүндэлhэн байгаа.

Выставкэ дээрэ табигдаhан олон бүтээл Казахстанай графикын искусствын уран гартанай амжаhан туйлалтануудые гэршэлэн харуулна.

РСФСР:

ХҮТЭЛБЭРИЛЭГШЭД hУРАЛСАНА

Ленинградай электронно приоор бүтээлгын «Светлана» гэжэ фирмын хүтэлбэрилэгшэд «Социалис ёhонои дадал шадабариин hургуули» дүүргэбэ.

Эрдэм, техникын дэбжэлтын, КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар социалис мүрысөө нарижуулан hайжаруулга тухай [illegible] далнууд хэшээлэй программада оруулагдаа. Инженерэй ухаан бодол, ажал хэрэгтээ партиина ёhоор хандалга, социалис ёhоной дадал шадабари — кадрнуудта иимэ эрдэм тэнүүд табигдана. Тиимэ хадань мэргэжэлтэдые hургаха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдана. «Светлана» фирмын цехүүд, таhагууд ба лабораторинуудта хүтэлбэрилэгшэдые бэлдэжэ hургаха гурим тогтоогдонхой. Hуралсалай программа фирмын партийна комитедтэ гүрүүлэн зүбшэн хэлсэгдэдэг юм. Эрхын, социологиин, инженерэй, психологиин асуудалнуудые лекцинүүдэй хэшээлнүүдэй түсэбтэ оруулха гэжэ коммунистнууд дурадхаа.

Хүтэлбэрилэгшэдэи hургуулинуудта («Светлана» фирмэдэ хэдэн иимэ фирмэ байгуулагданхай) үйлэдбэридэ дайралдадаг элдэб ушар хэрэгүүд танилбарилан шүүмжэлэгдэнэ. Ленинградан фирмэ оронойнгоо мүн хилын саанахи олон лахилшад, эрдэмэй түбүүд болон конструкторска бюронуудтай харилсаа холбоо байгуулан-хай. Коллективэйнгээ аша туhые нэгэ түрэлэй бусад предприятинуудтай хаишан гээд тааралдуулхаб, хилын саанахи дэлгүүр дээрэ тогтонижоhон мүнөө үсын байдал, түсэбэй дүүргэлтэдэ ямар юумэн нүлөөлнэо — гэхэ мэтын асуудалнуудые hургуулинуудта hуралсагшад зүбшэн хэлсэдэг байна.

Ямаршье зиндаагай хүтэлбэрилэгшэдые hургаха ерээдүйн программада түсэбтэ арбадахи табан жэл заhабаринуудые оруулаа гэжэ «Светланын» партткомон секретарь Е. В. Михайлов хөөрэнэ. Дунда hургуули, техническэ мэргэжэл олгодог училищи дүүргэгшэдэй фирмэдэмнай жэл бүри ерэдэг хадань мастернуудай саг үргэлжын курсануудые эмхидхээбди.

(ТАСС).

ОЁЛШОД—ХҮДӨӨГЭЙ АЖАЛШАДТА

МАРШРУДЫНЬ—МАЛШАДАЙ ЗУҺАЛАНГУУД

Зунай зулгы һайхан саг ...амнай буужа ерэһээр ...инэй. Хэнэйшье мэдэһээр, ...э үе хадаа мал таргалуул...а, элбэг ехээр һү һааха, хо...иной нооһо хайшалха ха...уун хаһа болоно бшуу.

...анай Чисаанын совхозой ...лшад үшөө май һара соо ...паландаа буугаа һэн. Ха...р байхада, совхозойхиднай ...ша гаран зуһалангаа за...абарилһан, малшадай баира...эрнүүдые һэльбэн шэнэл...эн байна бшуу.

һаалишадаймнай элбэг ...элбэг сагаан эдеэ дэлгэ...үүлхэ, хонишодоймнай ехэ ...поһо хайшалха хэрэгтэ ...оёлшодой оруулдаг, оруул...э хубитынь ехэ байһаниинь ...эдээжэ. Сүлөөтэй сагтаа гү, ...ли ажалай һүүлээр һайн ...юнцерт хараһан, уран гоё ...үгжэм шагнаһан хүн урма...адаг, ажал хүдэлмэридөө ...энэ эршэтэйгээр, шэнэ ху...этэйгөөр ородог байна. Тии...иһээ соёлшодой уялга ай...абтар ехэ болоно.

Үшөө малшадай зунай ...элшээридэ гарахын урда ...ээ партийна комитедэй за...едани дээрэ соёлшодой нажарай хүдэлмэриин, хэмжээ ябуулгануудай түсэб хаража, зүбшэжэ үзөө һэмди.

Эгээл түрүүн лектор, политинформатор, агитаторнуудай семинар үнгэргөөбди. Тэрэ семинарта хорин хүн сугларжа, зунай үедэ хэхэ хүдэлмэриингөө түсэб табиһан, шэнэ материалнуудтай танилсаһан байна. Агитатор, пропагандист бүхэндэ гүүртэ, отаранууд даалгагдан үгтөө. Жэшээлхэдэ, агитаторнууд П. Жамсаранова, Т. Мельникова, Л. Романова, Г. Кривошеев гэгшэд өөһэдынгөө гол хүдэлмэриин хажуугаар олониитын ажалда эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, ойлгуулламжын хэмжээ ябуулгануудта өөһэдынгөө хубитые ехээр оруулна.

Мүнөө манай агитаторнууд, соёлшодто «Политинформаторай дневнигүүд» барюулагданхай. Тэдэ дневнигүүд соо хүн бүхэнэй ябуулха ажал хүдэлмэриин түсэб бэшэгдэнхэй юм.

Социалис мүрысөөнэй дүнгүүд, ябаса тухай соёлшоднай ехэ хөөрэхэ байна. Юуб гэхэдэ, мүрысэдэг коллективүүднай манайда нилээд олон байна. Жэшээлхэдэ, Булагай һаалиин фермын хүдэлмэрилэгшэд арбадахи табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ тухай социалис уялга суглаан дээрэ баталаа. Энэ фермын һаалишад «Арбадахи табан жэлэй түсэбые—дүрбэ хахад жэл соо» гэһэн уряатайгаар бүхы Хэжэнгын аймагай һаалишадта хандаһан байна. Тэдэнэй уялга соо иигэжэ хэлэгдэнэ: «Арбадахи табан жэлэй түсэбэй еһоор манай коллектив 20.037 центнер һү үйлэдбэрилхэ зэргэтэйбди. Тиигэжэ бидэнэр 1980 оной июлиин 1-дэ табан жэлэйнгээ түсэбые дүүргэхэбди гэжэ үгэеэ үгэнэбди. Арбадахи табан жэлэй дүүрэтэр түсэбһөө гадуур үшөө 1.800 центнер һү үйлэдбэрилхэбди гэһэн уялга абанабди. Энэмнай хадаа партиин XXVI съездэдэ бэлэг болохо байна бшуу».

Тиимэһээ соёлшод, агитатор, пропагандистнууднай социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые ходо гаргалсаха, ябаса тухайнь дэлгэрэнгыгээр хөөрэхэ уялгатай болоно бшуу.

Манай хүдөөгэй хоёр клубай дэргэдэ агитационно-уран һайханай бригаданууд эмхидхэгдэнхэй. Жэшээлхэдэ, нэгэ агитбригадамнай июнь һара соо Ара-Хүртэн, Мозой, Сулхара болон бусад зуһалангуудта концертнүүдые табижа ерээ.

Агитбригадануудай концертнүүдэй программа, репертуар партком дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ һэн. Программадань арадай дуунууд, хатарнууд бии. Мүн шог ёгто шүлэгүүдые, басни, фельетон гэхэ мэтэнүүдые соёлшоднай уншана.

Улаан-Тоором гэжэ газарта шэнэ культбаза барижа дүүргэбэбди. Тэндэмнай һаалиин хоёр гүүртэ бии юм.

Энэ культбазада кино хараха зал, худалдаа наймаанай лавка, улаан булан, библиотекэ бии. Тиимэһээ культбаза дээрэ концерт табихада, кинофильм харуулхада, хөөрэлдөө үнгэргэхэдэ, наймаа хэхэдэ яһала аятай. Иимэ культбазануудые саашадаа олоор бариха түсэб бидэндэ бии.

Библиотекэнүүдэймнай хүдэлмэрилэгшэд яһала һайн бэлэдхэлтэй. Библиотекарьнууд Пагма Жамсаранова, Светлана Доржиева, Любовь Романова гэгшэд нүүдэл хори гаран библиотекэ эмхидхээд, зунай бэлшээринүүдтэ ажаллажа байһан малшадта эльгээнхэй. Тиихэдэ эдэ нүхэднай КПСС-эй XXV съездын материалнуудаар хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ, ханын газетэнүүдые гаргалсана.

Худалдаа наймаанай талаар Чисаанын таһагые даагша Дагдан Ринчинович Дашидоржиевтай суг шэнэ түсэб табяабди. Энэмнай юуб гэхэдэ, зунай үедэ малшадые худалдаа наймаанай талаар хангаха хэрэг болоно. Автолавкын жолоошон-наймаалагша Александр Иванович Пинтаев тусхай табигдаһан графигай еһоор зуһалангуудта ошожо, наймаа хэнэ.

Мүн Чисаанын больницын эмшэлэгшэд малшадые хангаха хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Гүүртэ, отара бүхэндэ медицинскэ аптечкэнүүд эльгээгдэнхэй. Һаяхан бүлэг эмшэлэгшэд хонинной хэдэн отарануудаар ябажа ерээ.

Зунай саг — һү, мяха, нооһо абаха харюусалгатай хаһа. Тиимэһээ малшадай үнэтэй сагые алмахын түлөө манай соёлшод, наймаашад, эмшэлэгшэд оролдожо, тэдэнние һайнаар хангахын түлөө оролдожо, тэмсэжэ байна.

Хэды тиибэшье һаань, дутуу дунданууднай үшөөл олон. «Знание» бүлгэмэй аймагай таһагай зүгһөө лекторнүүр тон үсөөн ябана. Тиихэдэ аймагай соёлой ордонгой дэргэдэхи агитационно-уран һайханай агитбригадын гэшүүдые эндэ харанагүйбди. Тиигээд бидэнэр өөһэдөө, илангаяа библиотекын хүдэлмэрилэгшэд уншагшадай конференци үниһэй үнгэргөөгүй байнабди. Эдэ бүхы дутуу дундануудаа усадхажа, элбэг һү, мяха, нооһо абахыень малшадта туһалха зэргэтэй болонобди.

Д. ДАШИЦЫРЕНОВ.
Хэжэнгын аймагай Чисаанын совхозой парткомой секретарь.

ШЭНЭ ЗҮЖЭГ

Агын Буряадай национальна округой арадай театр хоридохи хаһаяа эхилбэ. Уран зохёолшо Ж. Балданжабоной «Үүрэй толонние угтуулан» гэжэ зүжэг Чапаевай нэрэмжэтэ колхозой соёлой байшангай сценэ дээрэ энэ коллектив һаяхан табиба. Агын губида совет засаган түлөө тэмсэл, ород ба буряад арадуудай аха дүүгэй хани барисаан тухай хөөрэһэн энэ зүжэгые хүн зон хани халуунаар хүлеэн абаһан байна

Режиссёроор ажалладаг автомашинын жолоошон Роберт Абидуевай ударидалга доро театрай коллектив Д. Дылгыровэй «Хүлгөөгэ үдэрнүүд» гэһэн зүжэг бэлдэжэ эхилбэ. Май һарада Шэтэ хотодо болоһон «Театрай хабарай» үедэ Агын арадай театр харалгын лауреат болонхой. Губита хизаарай фермэнүүд болон тарялангай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда тус театрай артистнар мэдээжэ болоһоор үнинэй юм.

ТАСС-ай корр.
Агын округ.

УРБААН ТААБАЙН ТАБАН ХҮБҮҮД

...табан хүбүүд... тойрог һайхан ...эндэ тайхамаар ...огто үгы. Урбаан Мункоевой айл бүлэ үнэхөө... үнэр баян байһан ... Нютаг зоитойнь хөөрэлдэ хадатнай. «Үгы, Урбаан таабай бүхыдөө долоон хүүтэй, хоёр басагатай байһан юм» гэжэ захаһаа омогорхон мэдүүлхэ. Теэд юундэ табан?

Эсэгын үхибүүд тухай ...ыень хөөрэхэ зорилго ...бидэнагүй, Эхэ, эсэгэ хоёнгоо нэрэ хүндые дээрэ ...гэһэн, нютаг зоноо алдаршуулһан табан хүбүүд тухай ...рэхэ хүсэлтэйб. Би тэдэние нюдэ амандаашье харагүйб. Теэд тон һаин танишэнгиб. Тэдэнэй хуби заяан тухай эжымни дүү басаган Мария Михайловна (Мафа абгай гэжэ нэрлэдэгбди) зүрхөө хүдэлгэн хөөрэ бэлэй. Тэрэнэй хөөрөөе ...аа амархан шагнаха аргагүй байгаа. Хэды шэнээн ...ээ бэряашье һаа, нэгэл ...онсогор юумэн хоолойдом ...өөгнэрэн гараад, нюдэмни ...эхигүй үһатаа һэн. Теэд ...ахаб... Дайнай хэсүү хүшэр үе сагые миниишье үе...эн үзэһэн байна бшуу.

Хэрбээ эсэгын табан хүбүүдэй мүхэшэгүй хатуу зоригтойгоор дайлалдаагүй һаа, агуу Илалтын үдэрые дан хара мэхые мэдэхэ, тэдэнние үндэһөөрнь үгы хэлсэһэн шуу.

— Энэшни хани нүхэрэймни аха Антон гээшэ. Эсэгым ууган хүбүүн. Ехэл сэхэ һайхан сэдьхэлтэй хүн бэлэй. Дайнай эхилхын урда тээ нютагтаа сельскэ Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшээр хүдэлөө,—гэжэ Мария Михайловна хэлэнэ.

Урбаан таабайн ууган хүбүүн Антон Урбанович Берлин хүрэтэр дайлалдаһан юм. Аяар дүрбэн жэлэй туршада дайнай хүшэр хүндэ харгыгаар ябажа, үглөө нүгөөдэрһөө дайгаа даралсаад, даагаа һүүлдээд, түрэл нютагаа бусаха гэжэ байтараа, баатарай үхэлөөр алдалан унаа. Ямар хайратай гээшэб. Теэд яахаб. Дайнай жаяг заршам хатуухан гээбы. Иимэ ушарнууд али бүхы боложол байгаа.

Нэхы малгайтай хүн урдаһаамни шангаар шэртэнэ. Юу бодожо һууһыем тухайлһан янзатай. Теэд хөөрэлдэжэ шадахагүй байнаб. Амиды мэндэ нютагаа бусаха зол хубигүй байшоо. Тэрэ гэһэнһээ хойшо аяар гушан гурбан жэл үнгэрөө. Хани нүхэртэйнь, Мария Михайловнатай, мүн эмшэлэгшэдээр хүдэлдэг Тамара Эмма хо-

— Эсэгэһээ бишыханаар гээгдээд, ехэ болохо гээшэ хэсүү юм байгаа. Сэдьхэлдэшни нэгэ юумэн дуталдаһан шэиги ябаха. Эжымнай, буурал толгойтой, эжымнай бултыемнай адли тэгшээр хүмүүжүүлжэ, дээдэ һургуулитай болгуулаа,—гэжэ Юрий Васильевич хэлээ һэн.

Энээндэнь юу нэмээхэбши? Эсэгынь зориг хүсэл, инаг дуран хүбүүндэнь, басагадтань үлөө ха юм.

Сэбэр һайхан шарайтай, ариг нягтаар хубсаланхай, галстугтай хүн сабшалаагүй нюдөөр шэртэнэ. Гүнзэгы сэлмэг харасадань бэелүүлэгдээгүй хүсэл эрмэлзэл бии.

— Үбгэнэймни хоёрдохи дүү Балай Урбанович өөрөө һууна. Дайнай эхилхын урда тээ Твороговско һургуулида багшалдаг байгаа,—гэжэ Мария Михайловна мэдүүлээд, бодолгото болоо бэлэй.

Бишье түр зуура шэмээгүй һуугааб. Балай Урбанович гэр бүлэтэй боложо үрдеэ һэн гү, али үгы гү? Энэниишье асуугаагүйб. Сталинград хотодо болоһон гайтан шанга тулалдаанда хабаадалсажа, арьяатан дайсание Волго мүрэнһөө ба-

Энэ хадаа Урбаан таабайн дүрбэдэхи Ананий хүбүүн гээшэ. Нютаг сооһоо эгээ түрүүн тракторта һууһа, газар таряалангаа шууяса хахалжа эхилһэн намтартай. Түрүүшын буразддаа гаргаад, тракторайнгаа хоолойһоо хүхэ утаа сахаригтуулан ябахадань, гайхалдахашье хүнүүд байгаа. Нэгэ үгөөр, Ананий Урбанович Хандала нютагтаа оньһото техникэ нэбтэрүүлжэ, тэдэнээ нарин нягтаар, ашагтайгаар хэрэглэжэ эхилэгшэдэй нэгэн байһан.

Дайгаа даралсаад, даагаа һүүлдээд, түрэл нютагаа бусажа ерэхэ хүсэлтэн ябаһан. Сэхыень хэлэхэдэ, иимэ һайхан хүсэл сэрэгшэдые зоригжуулдаг, баатаршалга гаргахыень уряалдаг байгаа бшуу. Теэд Ананий Урбанович дахинаа трактортаа һууха хубида хүргөөгүй, Велиние Луки гэжэ хотые дайсадһаа сүлөөлэлсэжэ байтараа баатарай үхэлөөр алдалан унаһан юм.

Урбаан таабайн табадахи Алта гэжэ хүбүүн арбан наймантай болоогүй ябаа. 1943 ондо һайн дураараа фронт ошоод, гэртэхиндээ бэшэг эльгээжэ үрдингүй унаһан

шэрээлсээгүй һаа, эдээхэн мүрнүүдые, бэшэхэшьегүйдөө болохо һэмби. Бидэнэй зол жаргалай түлөө баатарлигаар дайлалдажа, харнин хүйтэн дайдые дэрлэн унааха юм.

Хэд гээшэб эсэгын табан хүбүүд?... Табан фото-зурагууд урдаһаамни сэхэ шэртэнэ. Һумарьян шарайтай, гал хурса харасатай. Гимнастерко самсаарнь тухайлхада, гушаад онуудаар нютагтаа хамтын ажахы байгуулалсаһан хэбэртэй. Тиигээд ерэхэлээрээ, ангиин дайсаёртой, медицинын эрдэмэй кандидат болоһон Юрии хүбүүнтэйнь хөөрэлдэжэ, эсэгынь алдар габьяае омогорхон дурдаха хубитандаа баяртайб. Пенсидэ гаратараа багшаар хүдэлһэн Мария Михайловна инаг дуратай хани нүхэрэнгөө зүрхэнэйнь захяае, этигэл найдабарине дүүргэжэ шадаа.

Василии Урбанович дайнай эхилхын урда тээ Кабанскын аймагай Корсаковай дунда һургуулида директорээр хүдэлжэ байһан юм.

руун тээшэ һэегүй намналсажа ябаһаар, галта һомондо дайрагдаһан юм.

Дүрбэдэхи фото-зураг урдамни хэбтэнэ. Нэгэ дутэлүүлээд, нэгэ холо болгожо байгаад харанаб. Холын фронтһоо эльгээгдэһэн зураг. Фуражка малгайдань табан кушуутай мүшэн улаабхин голотожо, эрэлхэг сэрэгшые добтолгодо орохыень уряалһандал һанагдана. Зориг хүсэлөөр дүүрэн шарай. Иимэ хүнүүд айха һүрдэхые мэдэдэггүй. ходо урагшаал дабхижа ябаха.

байна. Эстониин Тарту хотые сүлөөлэлсэжэ байһаар, залуу наһантайгаа хахасаа бэлэй.

Эсэгын табан хүбүүд... Үсөөхэн гэхэдэ, үсөөхэншье бэшэ, олон гэхэдэ олоншье бэшэ. Теэд нэгэниинишье амиды мэндэ бусажа ерээгүй. Совет хүнүүдэй эрхэ сүлөөгэй, зол жаргалай түлөө тэдэнэр булта амн наһаа үгөө бшуу.

Кабанскын аймагай Хандала нютагай тэг дунда хүшөө бодхоогдонхой. Хэрбээ тэрэ хүшөөгэй хажуугаар гараа һаа, шууд халта зогсожо, Урбаан Мункоевой табан хүбүүдэй баатаршалгые дурсан һанажа, доро дохин гараарайгты!

Баатарнуудай гэрэлтэ һайхан дурасхаалые мүнхэлһэн хүшөө. Иимэ хүшөөнүүд манай орон дотор захагүй олон байха. Зүгөөр дурасхаал-хүшөөнүүд һайхашаан харахын тула хэгдэдэггүй, харин совет арадай эгэршэгүй хүсэтэие, ажабайдалаймнай баян дэлгэрые гэршэлһэн һүлдэ тэмдэг болон бодхоогдоно бшуу. Хүшөөгэй ойро булта зогсонобди. Үхибүүд, ажалай болон дайнай ветеранууд, үйлэдбэриин түрүүшүүл баглаа сэсэгүүдые асаржа табина. Янза бүриин сэсэгүүд түрэл дайдымнай хангалаар анхилжа, дайнай газарһаа амиды мэндэ бусаагүй хүбүүднай бидэнэй сэдьхэлдэ хэтэдэ мүнхэ гэжэ һануулна!

М. ОСОДОЕВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) Антон Мункоев, Василий Мункоев, Балай Мункоев, Ананий Мункоев, Алта Мункоев; Хандала тосхондо табигдаһан хүшөө дээрэ Мункоевтоной табан хүбүүнэй нэрэ бэшээтэй.

О. ЦЫБИКОВЭЙ фото.

БИДЭ ЮУ УНШАНАБИБДИ?

СССР-эй арад зон дэлхэй дээрэ эгээл ехээр ном уншадаг юм гээд ЮНЕСКО мэдээсэнэ.

Баруун Европын томо ехэ гүрэнүүдтэ саг үргэлжэ ном уншажа байгшад (һарадаа нэгэшье һаа ном уншадаг зон) бүхы уншагшадай 3.5 процент болоно гэжэ энэ хэрэгые шэнжэлдэг франциз эрдэмтэ Эскарпи тоолоно. Оронойминай арад зоной ойродоол 5 процентнь саг үргэлжэ ном уншадаг байна гэжэ тоологдоно гээд Австриин социологууд элирхэйлнэ.

Харин һарадаа хоёрлоо үсөөн» бэшэ ном уншадаг хүнние саг үргэлжын уншагша гэжэ совет социологууд тоолоно. Тиихэдэ хүн зоной 75,3—ном, 72,3—журнал, 89,5 процентнь газетэ ходо уншадаг байна.

Манай ороной бүхы уншагшадые хангахын тула тон олон ном хэрэгтэй. Номууд яһала олон, гэбэшье уншагшадые хүсэд дүүрэн хангаха аргагүй. 280 хэблэл ном гаргадаг юм. 50 жэлэй туршада 43,2 миллиард ном хэблэгдэн гаргагдаа.

Ород болон совет уран зохёолшодой номууд миллион хэһэгээр барлагдана. Оршуулагдаһан литература хэблэн гаргаха талаар СССР дэлхэй дээрэ түрүү һуури эзэлнэ гэжэ ЮНЕСКО мэдээсэнэ.

Манай ороной хүн зоной 90 процентнь гэртээ ном суглуулдаг, харин номой тон ехэ баялиг гүрэнэй библиотекэнүүдтэ суглуулагданхай гээшэ. Орон дотор 360 мянган библиотекэ бии, эдэнэй хамтын жаса 3,6 миллиард боти болоно. 180 миллион хүн (бүхыдөө 255 миллион) эдэнние саг үргэлжэ хэрэглэдэг.

В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Гүрэнэй библиотекэ хадаа ороной ном хадагалдаг гол гуламта мүн. Тэрэнэй жаса 27 миллион ном болоно. 203 ондоо хэлэн дээрэ хэблэгдэһэн литература эндэ суглуулагданхай. 89 оронһоо 12 мянган журнал, дэлхэйн бүхы гүрэнүүдэй томо ехэ газетэнүүд тус библиотекэдэ ерэдэг юм. Оронойминай хоёрдохи томо библиотекэ болохо Салтыков-Щедринэй нэрэмжэтэ Гүрэнэй ниитын библиотекэ Ленинград хотодо байдаг. СССР-эй арадуудай 89 хэлэн дээрэ, Европын арадуудай бүхы хэлэн дээрэ, Африка болон Азиин хүн зоной 170 хэлэн дээрэ хэблэгдэһэн 21 миллион ном эндэ бии. Тэрэнэй баян жаса хадаа олон тоото уншагшадай анхарал татадаг юм. Жэлдээ 100 мянган хүн эндэһээ ном абажа уншана. Уншагша бүхэн жэлдээ дунда зэргээр 12 дахин библиотекэдэ ерэжэ, ном абадаг. Номой эрьесэ (нэгэ ном жэлдээ хэды дахин хүнүүдтэ үгтөөб гэһэн удхатай) эндэ 3-да хүрэнэ. Харин орон дотор энэ тоо хоёр болодог юм. Үбэлэй болон хабарай һаранuудта, амаралтын үдэрнүүдтэ, үдэшэлэн библиотекын уншалгын залнууд соо хүн зон олоор суглардаг.

Совет хүнүүд юу уншанаб?

Салтыков-Щедринэй нэрэмжэтэ Гүрэнэй ниитын библиотекын тоо, баримтанууд иимэ. Эндэ жэлэй туршаа соо техникын, математикын, физикын, химиин талаар эгээл олон ном уншагшадта угтөө. Удаань уран һайханай литература, искусство тухай номууд, социально-экономическа литература, медицинэ болон биологиин талаар номууд олоор үгтэһэн байна.

Энээн дээрэһээ хаража үзэхэдэ, хүнүүд техническэ болон бусад тусхай литература үлүү ехээр уншана гээшэ гү? Элдэб хото городуудай уншагшадһаа асуухада, тон тиимэшье бэшэ байна. Иимэ тобшолол ганса уншалгын залнуудта хабаатай. Харин үдэр бүри, гэртээ хүн зон уран зохёол уншадаг гээшэ.

Манай ороной 255 миллион хүнэй 90 миллиониинь һуралсадаг юм. Теэд эрдэм мэдэсээ дээшэлүүлхэ гэлэн эрилтэ ажабайдалнай хүн бүхэнэй урда табина бшуу. Тиимэһээ ниитэ-политическэ литературын ехээр хэрэглэгдэдэг байһаниинь ойлгомжотой. Хүдэлмэришэдэй 85, инженернүүд болон ажаба хаагшадай 93 процентнь ниитын эрдэмэй номуудые үзэнэ. Иимэ уншалгын зорилгонууд элдэб янзын, гэбэшье ехэнхидээ һуралсалтай гү, али ниитын хүдэлмэридэ хабаатай байдаг. Инженернүүдэй 40 ба хүдэлмэришэдэй 31 процент ниитэ-политическэ темээр номуудые өөрынгөө библиотекэдэ абадаг байха юм.

Эхэ оронойнгоо үнгэрһэн байдал тухай, бүхэдэ ехэйн түүхэ тухай. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайн тухай һанамжанууд гэхэ мэтэ түүхэтэ литература олоор уншагдадаг гээшэ.

Салтыков-Щедринэй нэрэмжэтэ ниитэ библиотекын уншагшадай эстетическэ мэдэсэ элирүүлхэ зорилготойгоор табигдаһан асуудалнуудта харюунууд иимэ байна: ородой ба революциин урдахи уран зохёолшодой 100, мүнөө үеын совет зохёолшодой 300, хилын саанахи классигуудай 80, харнин гүрэнүүдэй мүнөө үеын уран зохёолшодой 90 гаран нэрэ дурдагдаа.

«Танай дуратай уран зохёолшо хэн бэ?» гэһэн асуудал табигдаһан байна. Ород классигуудай дундаһаа нэн түрүүн Лев Толстой, Пушкин, Чехов гэгшэд нэрлэгдээ. Совет литературада Михаил Шолохов, Максим Горький, Константин Симонов гэгшэд дурдагдаба. Хилын саанахи классигууд сооһоо Джек Лондон, Теодор Драйзер, Эмиль Золя гэгшэд эгээн мэдээжэ байба. Хилын саанахи мүнөө үеын литературада Эрнест Хемингуэй, Эрих Мария Ремарк, Генрих Белль, Уильям Фолкнер гэгшэд нэрлэгдээ.

Залуушуул поэзидэ ехэ дуратай. Пушкин, Лермонтов гэгшэдһээ гадна, Сергей Есенин, Владимир Маяковский, Михаил Светлов, Расул Гамзатов болон Евгений Евтушенкын шүлэгүүдээр залуушуул һонирхоно.

«Поэзидэ дурлангүй байхын аргагүй. Шүлэгүүд соо ажабайдал тобшохоноор аад, тон гүнзэгыгөөр харуулагдадаг. Пушкин, Некрасов, Твардовский, Межелайтес, Гете, Гейне, Байрон, Петефи болон бусад минии амархада, бодолгото болоходо туһалдаг», — гэжэ 40 наһатай инженер хэлэбэ.

Хүдэлмэришэд болон инженернүүдэй уншалгын эрилтэнүүд адлирхүу гэжэ сасуулга элирүүлнэ. Энэмнай манай үе сагай ехэ туйлалта болоно. Искусство болон литература шэлэгдэмэл хүнүүдэй баялиг бэшэ. Хүдэлмэришэдэй 60 болон инженернүүдэй 73 процентнь элдэб зохёол, уран шүлэг уншахаһаа гадна, литература ба искусствада зорюулагдаһан номуудые, статьянуудые уншадаг.

Уншагшад фантастикада илангаяа дуратай гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Энэ юунһээ үндэһэтэйб? Нэн түрүүн «Техническэ шэнэ бодолнууд», «Эрдэмэй социальна хойшолонгууд», «Арад зоной ерээдүйн ажабайдал» һонирхолтой байдаг.

Түргэн хубилжа байгаа ажабайдалдаа хүн шэнэ, хүлеэгдээгүй юумэ түргэн онлгожо, шудалжа шадаха байха ёһотой. Фантастика хадаа байгаалиин нюусануудые нээжэ, эрдэмэй шэнэ туйлалтануудые харуулжа, хүнние бодолгото болгожо һургадаг хадаа уншагшадай зүрхэ сэдьхэл татана бшуу.

Гэбэшье фантастикада шэнэ бодолнууд дуталдана гэжэ уншагшад олоороо тэмдэглэнэ. Замбуулинай хүнүүдэй газарта бууһан гү, али үе сагай машинаар аяншалһан тухай нэгэ адли темэ хэрэглэгдэнэ. Энэнь дэлхэй тухай шэнэ юумэ мэдэхэ дуратай уншагшадай зүрхэ сэдьхэл ханаанагүй. Эгээл эндэ научно-популярна литература туһалдаг. Хүдэлмэришэдэй 81, инженернүүдэй 90 процент тэрэниие һонирхон уншана.

Техническэ литературада дуратай олон тоото уншагшадые онсо тэмдэглэмээр байна. Радио, автомобиль, шэно, фото гэхэ мэтэдэ дуратайшуул хотынгоо бүхы магазинууд болон библиотекэнүүд соогуур хэрэгтэй номоо бэдэрхэһээ гадна ондоо городуудта захил хэдэг юм.

Ном уншалгаһаа гадна, телевидени ехээр дэлгэрэнхэй. Недели соо эхэнэрнүүд 6—7 часай, эрэшүүл 10—12 часай туршада телевизор харадаг. Телевизор элдэб юумэн тухай мэдээсэдэг гэжэ һанахаар. Манай общественн ухаан бодолой хүгжэлтын хэмжээнэй улам дээшэлжэ байһые уншагшадай эрилтэ гэршэлнэ бшуу. «Сүлөө сагайнгаа ехэ байгаа һаань, юу хэхэ һэмта?» гэжэ асуухада, бүхы хүнэй 40 процентнь «Һайн ном уншаха һэм» гэжэ харюусаба, харин 6 процентнь телевизор хараха дуратай байба.

Наталия ЧАСОВА,
социолог.
(АПН).

СССР-эй, КНДР-эй хоорондохи хани барисаан, харилсаа холбоон, нэгэ нэгэндээ туһалалсалга тухай договорто гар табигдаһаар 15 жэлэй ойдо

ХЭБАНТХАП МЭТЭ БАТА ХАНИ БАРИСААН

ХЭБАНТХАП — орой дээрээ табан хушуута одотой, Сүлөөлэлгын агаари ехэ хүшөө Пхеньян шадархи Моранбон гэжэ хадын хярадахи хүжэ ногоон сэсэрлиг соо холоһоо тобойн харагдадаг юм. Корейе сүлөөлхын түлөө ами наһаа үгэһэн совет сэрэгшэдтэ корей арадай баяр баясхалан хүргэһэн үгэнүүд энээн дээрэ мүнхэлэгдэнхэй. Августын 15 (1945) — Япон булимтаргашадһаа Корейе сүлөөлһэн үдэр корей арадай национальна һайндэр болгогдожо тэмдэглэгдэдэг юм. Үшөө нэгэ үдэр — июлиин 6 Советскэ Союзтай КНДР-эй ажалшадай бата нэгэдэлтэй, нягта холбоотой байһые харуулдаг СССР-эй ба КНДР-эй хоорондохи хани барисаан, харилсаа холбоон, нэгэ нэгэндээ туһалалсалга тухай 1961 оной июлиин 6-да баталагдаһан договор хадаа Алас-Дурна зүгтэ эб найрамдал ба аюулгүй байдал хангаха найдамтай түшэг тулгуури болоһон байха юм.

Демократическа Корейн ба Советскэ Союзай хоорондохи хани барисаае, харилсаа холбоое, социализм ба коммунизм байгуулгын замаар, империализм болон хархис хүсэнүүдтэ эсэргүү тэмсэлэй замаар амжалта түгэсөөр дабшахадань, нэгэ нэгэндэнь туһалдаг хүршэ аха дүү хоёр арадай заншалта харилсаае саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ договор баталалга түүхэтэ удха шанартай байна. Империализмда эсэргүү, национальна бэеэ даһан бандалан, хамтын уг зорилгонуудай түлөө удаан саг соо хэгдэһэн тэмсэлдэ тогтоһон хани барисаае, харилсаа холбооe улам бэхижүүлхэ эрмэлзэлтэй байһаниинь энэ документ соо элеэр харагдана.

Япон империализмын колониальна дарлалта мүлжэлгэһөө сүлөөрхын түлөө, национальна бэеэ даагаан байдалай түлөө, американ империализмын эзэрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүүсэн тэмсэхэдэнь, Советскэ Союз Корейдэ ехэ туһаламжа үзүүлһэн байна. СССР-тэй экономическа ба соёлой харилсаа тогтоолго Корейн Арадай Демократическа Республикын хүгжэлтэдэ шухала үүргэ дүүргээ.

Энэ харилсаа холбоон республикын социалис туйлалтануудые сахин бэхижүүлгэдэ ехээр нүлөөлөө, социалис Корейе индустриально-аграрна хүсэтэ гүрэн болгохо арга олгоо гээд КНДР-тэ тэмдэглэнэ. Ким Чагай нэрэмжэтэ металлургическа заводые үргэдхэлгэдэ, Пукчанска ТЭЦ, Унгидахи нефть болбосоруулгын завод барилгада, хэдэн арбаад бусад предприяти бодхоолгодо Советскэ Союз эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан байна. Советскэ Союзай туһаламжаар һэльбэн һэргээгдэһэн гү, али баригдаһан фабрика, заводууд КНДР-эй промышленностиин бүтээн гаргаһан продукциин ехэнхи хубиинь үгэдэг юм. Совет мэргэжэлтэдэй ажал ябуулгые КНДР-эй правительство үндэрөөр сэгнэдэг. 1970—1972 онуудта СССР-эй 400 гаран мэргэжэлтэд Корейн орден, медальнуудаар шагнагдаһан байгаа. Пукчанска ТЭЦ-эй нёдондо жэл ашаглалгада оруулагдахадань, бүлэг совет энергетигүүдтэ үндэр дээдын шагнал барюулагдаа һэн.

Мүнөө үедэ СССР-эй туһаламжаар аха дүү Корейдэ арадай ажахын хэдэн арбаад барилга бодхоогдожо байна. СССР-эй хабаадалгатайгаар мүнөө баригдажа байһан предприятинуудай ашаглалгада оруулагдахада, 1970 онойхитой сасуулхада, КНДР үйлэдбэрилгэсэ иимээр ехэдхэхэ: булад 30, прокат—40, шулуу нүүрһэн—30, электрын элшэ хүсэн—40, азодой үтэгжүүлгэнүүд—25 процентээр ехэ болохо.

КНДР-тэ социализм байгуулгада Советскэ Союзай ба социалис хани нэгэдэлтэ бусад оронуудай дүүргэдэг шухала үүргэ тэмдэглэхэдээ, Ким Ир Сен иигэжэ хэлээ һэн: «Корей арадай хүшэр бэрхэшээлтэй байдалда орохо бүхэндэнь Советскэ Союзай ба бусад социалис оронуудай арадууд тэрээндэ зүрхэ сэдьхэлэй дэмжэлгэ, экономическа ба техническэ ехэ туһаламжа үзүүлдэг байгаа».

Хоёр ороной хоорондохи худалдаа наймаан улам үргэдэнэ. Металлургическа ба химическэ промышленностиин продукци эдэнэй дунда гол һуури эзэлнэ.

Политическэ асуудалнуудааршье нэгэ нэгэндээ туһаламжа, дэмжэлгэ үзүүлхые СССР-эй ба КНДР-эй хоорондохи договор хараална. Урда Корейһээ гадаадын сэрэгүүдые гаргахын, эб найрамдалта демократическа үндэһэ һуури дээрэ ороноо нэгэдүүлхын түлөө корей арадай тэмсэлтэй һанал нэгэтэн байлгын заншалта һара эдэ үдэрнүүдтэ Совет орондо үнгэргэгдэжэ байна. Корейдэхи шахардуу байдал һуларуулха талаар КНДР-эй дурадхалнуудые дэмжэжэ байһанаа, оронойнгоо хоёр хубиие нэгэдүүлхын түлөө корей арадай тэмсэлтэй һанал нэгэтэй байһанаа эдэнэр мэдүүлнэ.

Корейн асуудалые үнэн зүбөөр шиидхэхэ асуудалые Советскэ Союз хэлэбэришэгүй шууд сэхээр дэмжэдэг юм. ООН-ой Генеральна Ассамблейн һуулшын сесси дээрэ Советскэ Союз бусад оронуудтай хамта тогтоол гаргаһан байгаа. Урда Корейһээ американ сэрэгүүдые гаргаха, ороноо нэгэдүүлхэ эрилтэнүүд табигдаа һэн.

Корей арадай эрилтэнүүдые, нэгэдүүлгын асуудалаар КНДР-эй дурадхалнуудые дэмжэжэ байдагаинь түлөө КНДР-эй түлөөлэгшэд КПСС-тэ, Совет правительствада, бүхы совет хүнүүдтэ гүнзэгы сэдьхэлһээ баяр баясхалан хүргэнэ.

Хани барисаан, харилсаа холбоон, нэгэ нэгэндээ туһалалсалга тухай договорой ээлжээтэ ойе тэмдэглэхэдээ, корей арад хоёр ороной — КНДР-эй ба Советскэ Союзай арадуудай хоорондохи хани барисаае, жагсаалые саг үргэлжэ бэхижүүлэн хүгжөөхын тула корей арад саашадаашье оролдолго гаргаха юм гээд нютагай хэблэл тэмдэглэнэ.

Моранбон хадын орондохи Сүлөөлэлгын хүшөө — Хэбантхап хадаа энэ хани барисаанай бата бэхи байлгын һүлдэ тэмдэг болоно.

В. ОСТРЕЦОВ,
ТАСС-ай корр.
Пхеньян

Уласхоорондын шэнжэлэл

Бата нэгэдэлэй, нягта жагсаалай оршон байдалда

Берлиндэ болоhон Европын коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай конференци — революционно хүдэлөөнэй хүгжэлтэдэ шухала шата мүн. тэрэ хадаа энэ түбиин түүхэдэ гүн гүнзэгы мүр сараа орхихо байха. Энэ конференци уласхоорондын шухалын шухала удха шанартайшье юм

Европын коммунис болон хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй түүхэдэ эгээл ехэ түлөөлгэтэй байhан энэ конференцидэ 29 партинуудай хүтэлбэрилхы ажал ябуулагшад хабаададалсаhан байна. Эдэ партинууд ондо ондоо эрхэ байдалда хүдэлдэгшье haa, ондо ондоо зорилгонуудые шиидхэдэгшье haa, өөhэдынгөө оронуудтахи тодорхой байдалтай өөhэдынгөө тактика болон стратегиие тааралдуулан, тэдэнэр үшөө дахин иигэжэ батадхан харуулаа. Тэдэнэр бултадаа нэгэн тэмсэлдэ хабаадажа, нэгэл замаар дабшанад тэдэнине бултыень эсэсэй hайн hайхан ниитэ уг зорилго нэгэдүүлнэ

Европын коммунистнуудай хуралдаан бүхы дэлхэи дээрэ туйлай ехэ hонирхол үүсхэбэ. Тэрэнэй аша үрэ ехэтэй дүнгүүдые ажалшад, бүхы түбинүүдтэхи эгээл олон түмэн олониитэ hайшаана.

Конференци дээрэ зүбшэн хэлсэгдэлэн асуудалай шухала, зайлашагүй хэрэгтэй байhаарнь нэн түрүүн иимэ үргэн дэмжэлгэ тайлбарилагдана гээшэ. «Европодо эб найрамдал, аюулгүй байдал, харилсаа холбоо ба социальна дэбжэлтэ хангахын түлөө» гэhэн асуудал зүбшэн хэлсэгдээ бшуу. Хамтааран хараалhан уг зорилгонуудаа туйлахын түлөө дэлгэрhэн тэмсэлдэ хубитаяа оруулхаар бэлэн байhанаа Европын коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинууд бүгэдөөрэн элирхэйлэн харуулба

КПСС-эй делегациие толгойлогшо, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэлэhэн үгэ илангаяа үргэн ехээр зүбшэн хэлсэгдээ. Тэрэ хадаа Европодохи, мүн бүхы дэлхэй дээрэхи оршон байдалые гүн гүнзэгыгөөр, али бүхы талаhаань шэнжэлhэн байна. Бата бэхи эб найрамдалай түлөө тэмсэхэ гээшэ эгээл гол зорилго болоно гэжэ тэрэ хэлээ. Тиихэдээ сэрэгэй талаар hуларуулга тэгшэ харгы зам гаргаха, буу зэбсэг үрдилдэжэ байгаад, түргөөр бүтээлгые зогсоохо гээшэ мүнөө тон шухала гэжэ тэрэ онсолон тэмдэглээ. Буу зэбсэг түргөөр бүтээлгые хэн бодотоор болюулха гэжэ оролдоноб, хэн тэрэниие өөрынгөө ажал ябуулгаар түргэдүүлнэб гэжэ тэрэ арсашагүи баримтануудые дурдан, үнэншэмөөр батадхан харуулаа. «Мүнөө Европо буу шуу хадагалдаг, бүри тодорхойлон хэлэбэл, атомна зэбсэг хадагалдаг газар болошонхой, тэрэнэй аюулые усадхахань бэлэн бэшэ» гээд, Л. И. Брежнев мэдүүлээ hэн

Олон удаан жэлнүүдтэ эб найрамдал сахин хамгаалхын тулада бэе бэедээ аша туhатай харилсаа холбооной элдэб зүйлнүүдые — худалдаа наймаа, үйлэдбэриин коопераци, научно-техническэ холбоо барисаа хүгжөөхэ мүн лэ айхабтар шухала. Иимэ харилсаа холбоон Баруун Европын ажалшадта амин шухала хэрэгтэи юм. Энэ харилсаа холбоон кризисэй пүжэржэ байhан мүнөөнэй сагта тэдэнэй ажал олоходонь туhална. Европын коммунистнуудай хүсэлэл оролдолгые нэгэдүүлхэ гэhэн эрилтэ арадуудай аша туhые хараха ябадал табина. Уласхоорондын оршондо тэдэнэй hаналаа нэгэдэлгэ туйлай ехэ удха шанартай. Пролетарска интернационализм, коммунистнуудай нүхэд ёhoop hаналаа нэгэдэлгэ өөрынгөө бүхы агууехэ удха шанарые бүримүhэн сахин үлөөhэн баиха юм.

Буржуазна номнол хадаа энэ конференци урагшагүйдэхэ гэжэ байгаад hүүлшын жэл хахадай турша соо уридшалан таамагшалдаг hэн. Энэ номнолой хэhэн хара hанаата таамагшалгануud оро бодогүй буруу hүрэшоо. Европын коммунистнуудай энэ хуралдаан тэдэнэй бата нэгэдэлые, нягта жагсаалые улам бэхижүүлгын оршон байдалда үнгэрөө Дэлхэй дээрэ амгалан байдал, зол жаргал түбхинүүлэн бэхижүүлхэ тушаа Советскэ Союзай гаргадаг оролдосотой нэтэрүү хүсэлэл оролдолгые аха дүү партинуудай түлөөлэгшэд үндэрөөр сэгнэhэн энээнтэй дашарамдуулан, КПСС-эй XXV съездын онсо удха шанарые тэмдэглэhэн байна.

Конференци дээрэ абтаhан түгэсхэлэи документ дотор Европодо үзэгдэжэ байгаа ушар байдалда марксистско-ленинскэ гүнзэгы удхатай сэгнэлтэ үгтэхэhөө гадна, мүн энэнь илангаяа шухала, нарин нягтаар бодомжолhон, хамтааран хараалhан тэмсэлэйнь уг зорилгонууд тодорхойлогдонхой байха юм. Энэ документ хадаа тодорхой ябуулгын үргэн ехэ зорилго болоно гээшэ. Энэ ябуулгань буу зэбсэг хуряаха, Европодо аюулгүй байдал бэхижүүлхэ тушаа ашаг үрэтэй хэмжээнүүдые бэелүүлhэнэй ашаар түгшүүрилтэ байдал hулаuруулгые улам саашадань гүнзэгырүүлхэ, фашизмые үндэhөөрнь усадхаха, демократи болон национальна талаараа бэеэ даанхай байдалые хамгаалха, бэе бэедээ аша туhатай харилсаа холбоо, мүн арадуудай хоорондо hайн харилсаа хүгжөөхэ хэрэгтэ хүргэхэ байна.

Энэ конференци Европын коммунистнуудай бата нэгэдэлэй тугые бүри дээрэ үргөө. Тэрэ хадаа ажалшадай гол шухала аша туhын түлөө, демократи ба социализмын түлөө, Европодо бата бэхи эб найрамдал тогтоохын түлөө Европын коммунистнуудай хүсэлэл оролдолгые нэгэдүүлхэдэ, тэдэнэй хамтын тэмсэлые эдэбхижүүлхэдэ туhалха юм.

„Долооной бүлэглэлэй“ зүрилдөөн тэрэл хэбээрээ

Эгээл хүгжэнги долоон томо капиталис гүрэнүүд экономическа асуудалнуудаар Пуэрто-Рикэдэ июниин 27—28-да конференци зарлаhан байна. США-гай, Канадын, Англиин, Францийн, ФРГ-гэй Италиин ба Японой гүрэнэй болон правительствануудай толгойлогшод, гадаадын хэрэгүүдэй болон финансын министрнүүд энэ конференцидэ хабаадалсаа

Капиталис дэлхэй дээрэхи экономическа байдалай улам муудажа байhан тухай энэ зүблөө зарлаhан ушар баримталан гэршэлжэ үгэнэ. Экономическа эдэбхижэлгын зарим тэды үзэгдөөшье паань, баруун зүгэй томо гүрэнүүдтэ урдынхидаал мэтэ саарhа мүнгэнэй сэнгэй бууралга, олон түмэн зоной ажалгүидэлгэ тэрэл хэбээрээ үлэнхэй. «Холбоото Штадуудай ба конференцидэ хабаадаhан бусад зургаан гүрэнүүдэй үйлэдбэриингөө доройтолгые эсэстэнь хүрэтэр дабажа гараадүй байтарнь, саарhа мүнгэнэй сэнгэй шэнээр бууралгын ба дэлхэй дээрэхи шэнэ доройтолгын аимшагтай аюултай тэмдэгүүд үзэгдөөдхибэ» гээд, «Ю. С. Ньюс энд уорлд рипорт» журнал бэшэhэн байха юм. Хэдэ хэдэн оронуудта саарhан мүнгэнэй сэнгэи бууралга жэлдээ 15—20 процентээр түргэдэнхэй.

Гэбэшье Пуэрто-Рикэдэ болоhон конференцидэ хабаадагшад өөhэдынь урда табигдажа байгаа экономическа гайтай шанга асуудалнуудые шиидхэхын тулада ашаг үрэтэй хэмжээнүүдые абажа шадаагүй байха юм. Англиин «Файнэншл таймс» газетын бэшэhэнэй ёhoop, «оройдоол өөдэгүйхэн юумэ» туйлагдаа. «Саарhан мүнгэнэй сэнгэй шэнээр бууралгые» зайсуулха зорилгоор промышленна хүгжэлтын темпые зорюута бага болгохо гэжэ США-гай хашалта доро тэдэнэр дурадхаhан байна. Иимэ гуримаар экономикые «элүүржүүлхэ» гээшэмнай баруун оронуудай ажалшадые дарлан мүлжэhэнэй аргаар туйлагдаха юм. Энэнь хэлсээнгүй. Ушарынь гэхэдэ, олон түмэн хүн зоной ажалгүй байлгые тэрэл хэбээрнь орхихо, социальна хэрэглэмжын гаргашануудые хороохо гэжэ хараалагданхай бшуу. Тиихэ зуура экономическа ургалтын темпые удааруулха гээшэ гүн ехэ экономическа кризисhээ hэргэжэ, үшөө хүл дээрээ гараагүи гүрэнүүдтэ шэнэ бэрхэшээлнүүдые тохеолдуулха байна.

Кризисhээ «гараха» тушаа дурадхагдаhан хэмжээнүүд конференци дээрэ шанга арсалдаа үүдхээ hэн. Энэньшье гаихалгүи. «Экономическа талаараа удаарuулагдаhан хүгжэлтын түсэбые» баруун зүгэй үсөөн бэшэ гүрэнүүд урма дурагүигөөр абаhан байха юм гээд, «Нью-Йорк таймс» газетэ тэмдэглэhэн

Вашингтоной аша туhада харюусамаар лэ байхаар экономическа политикые тааралдуулха ябадал конференцидэ хабаадагшадта баадхаха гэhэн Холбоото Штадуудай hэдэлгэнь бүтээгүй «США хадаа Пуэрто-Рикэдэ өөhэдынгөө нүхэдые дахин гартаа абажа, нэгэн адли политика ябуулаябди гэжэ тэдэнээ этигүүлхэ хүсэлэнтэй, энээнээ нюунашьегүи» — гээд, Францийн «Эко» газетэ бэшээ hэн. Тэрэшэлэн капиталис дэлхэйн валютно-финансова кризисые дабан гараха тушаа шэнэ хэмжээнүүдые абаха гэхэдэнь, мүн США Япон хоёрой баруун Европо Япон хоёрой хоорондо дэлгэрhэн «худалдаа наймаанай дайе» болюулха арга метод олохо, ядабаа hуладхаха гэхэдэнь, баруун зүгэй томо гүрэнүүдэй хоорондо гараhан арсалдаан hаалта хэhэн байха юм.

Пуэрто-Рикэдэ болоhон конференци бүхы дээрээ эгээл томо капиталис гүрэнүүдэи хоорондохи «нэгэдэл», «харилсаа холбоон» гэдэгыень элирхэйлэн харуулха үүргэтэй байгаа. Теэд бодото байдал дээрээ тэдэнэй хоорондохи зүрилдөөнүүдые элишэлжэрхёо бшуу. Баруун зүгэй бусад оронуудай ара нюрганда далдалагдаад, экономическа кризисые дабан гараха арга зам хараалха. мүн хүгжэжэ байгаа оронуудтай хэhэн арсалдаануудаа ядабаа бага болгохо гэhэн тэдэнэи hэдэлгэнь буруу hүрэшоо

И. ЛАПИЦКИЙ,
И. АБЛАМОВ.
(ТАСС).

УНШАГТ[ЫН] hонирхохо[ол] байхат

ХОДОДОО БАИГ ЛЭ НАРАН!

ЮНЕСКО-гой гүй[л]... Рио-де-Жанейро хотын үй[лд]... нүүдэй нэгэндэ үнгэрэгд[э]... hонин «туршалгада» 5-[нa]... хүрэтэр наhанай 300 ш[ахуу] үхибүүд хабаадаhан ба[йна]. Сагаанаар будагдаhан гэгшын шулуун хана, ... фальт, мүн шэрэ бу[дгаар]... бишыхан хүбүүд, басаг[ад]... мэдэлдэ үгтөө. Ехэшүүл... hаламжагүйгөөр эдэнэр ө[өрын]... дынгөө дуратай юумэ зур[аа]... ёhотой hэн. Туршалгын ... хэдэ, үхибүүдэй дииля... олонхид нара зураhан ба[йна] юм. Бумбэрсэг дэлхэйе г[эрэлээр]... түүлэн дулаасуулжа ба[йгаад]... зуугаад наран үйлсэдэ бии... лошоhон байгаа.

ЬЭРГЭЭГДЭhЭН УГАЛЗА ХЭЭ

П. И. ЧАЙКОВСКИЙН расхаалта гэр Воткинс[к]... түүхын буланда нээгдэбэ. П[ар]кеотэл адлирхуу угалза ... тэй сэб сэхэ нарhан ... эндэ бии юм.

Хуушан гэр соо hэльбэн ... гээлгын хүдэлмэриин хүгд... дэ, паркеотэл адлирхуу ... за хээтэй зургаан нарпан ... дон олдоhон байгаа. Тэрэн[ии] нарибшалан сэбэрлэхэд... hэльбэн hэргээгшэд гур[бан]... түхэлэй зураг олоhон бай[на]. Эдэнэй хоёрынь шйхан... орёо нарин, гоё hайхан ... дэй дүрсэтэй, гурбадах[и]... ромбын түхэлтэй юрын уга[л]за болоно. Энэ хадаа XI[X] зуун жэлдэ Россида үргэн[өөр] дэлгэрhэн гоё hайханаар ... рагдаhан полой паркет ... но. hэльбэн шэнэлэгшэд ... зурагые hажаалгажа, Чайко[в]скиин байшан соохи пол[ын] hэргээhэн байха юм.

Воткиной уран зураасан[ай] бригада угалза хээнүүдэй ... хэл дүрсэ захёожо, удаа[н]... музей-гэрэй элдэб аhалга... нуудай паркедэй зураг бүтэ... hэн байна.

БАЙГАЛ ХЭДЫ НЭРЭТЭЙБ?

ЮРЭДӨӨЛ, энэ асуудэ... гайхалтай шэнгээр үзэдэн[э]... Гэбэшье тэрэ ёhо руугаа ... Сибириин алдарта далай-нуу[р] үнэхөөрөөшье хэдэн нэрэтэй.

Эгээл эртэ урдын нэрэн[ь] эвенк хэлэн дээрэ «ламу» ... дэг байгаа. Энэнь далай ... удхатай. Эртын дундын зу[ун] жэлнүүдтэ «тенгис» гэжэ ... зоо нэрэтэй болоhон бай[на]. Энэнь ехэ нуур гэhэн удхат[ай]... hэн понирхолтой юумэншь... юуб гэхэдэ, Байгал үшөө ди... дуур зуун жэлнүүдтэ ар... географуудта мэдээжэ бай[гаа] бшуу. Тэдэ Бахр-ал-бака ... гү, али «мэлмэгэр хүхэ уhан далаи» гэжэ нэрлэдэг байгаа. Нуурай «Байгал» гэhэн мү[нөө]нэй нэрэ буряад үгэhөө ... ранхай. Энэ үгын ямар удхатай байhан тухай эрдэмтэ[д]... нөө болотор арсалдадаг, ... шэн хэлсэдэг юм. Багсашка: ... ганудайнь нэгэн буряад ар[а]... дай үльгэр домогтой хол[бо]той. Хэээз нэгэтэ гал ... соробхилhон хада («Бай-гал») эндэ байhан юм гээд энэ ... ног соо хэлэгдэнэ. Удаань ... да доошоо сумэрэн орожо, hууриданъ ехэ нуур тогтошоо hэн ха.

ҮХЭР ХУЛГАНАНУУДШЬЕ ТЭСЭНЭГҮЙ

НЬЮ-ЙОРКЫН метро ... дан муу байhаараа хотын хүн зоной дунда үргэнөөр хэдээжэ болонхой. Поездүүдэй мөөрнүүдэй хахир абяан, дэншээ вагонууд — эдэ бүгэдэ тэсэхын аргагүй. Сэбэр агаар ... рай хангалтагүй муугаар оруулагдадаг дээрэhээ газар дорохи вестибюльнууд соо амилханьшье хүндэ байдаг.

Нью-Йоркын метрогоор ходо ходо ябахань хэр хоротой гээшэб? Энэ темээр хотоо ... яhала ехэ шэнжэлгэнүүд хэгдэнхэй. Лонг-Айлендын университедэй хүдэлмэрилэгшэд Э. Сэклер, С. Уэ[т]ман гэгшэд hүүлшын шэнжэлгэнүүдые хэhэн байна. Табин үхэр хулганые хоёр бүлэг болгожо хубаагаад, нэгэ бүлэгыень Нью-Йоркын метрогой тентэйхидэл адли эрхэ байдалда табиба.

16 недели соо понедельник... hээ суббото хүрэтэр эзэнь... үглөөгүүртээ, үдэшэндөө хоёр дахин метро соогуур ябуулдаг байба Метрогойхидол адли миндаhан дээрэ бэшэгдэлэн ... шуудан үхэр хулганануудай байдал байра соо табигдадаг hэн. Бэшэндэнь хоёр бүлэг амитадай байдал тон адли байгаа гэхэ.

Энэ үе соо метрогойхидол адли байдалда байлгагдаhан 25 үхэр хулганын дүрбэнинь үхэhэн, нүгөөдэ бүлэгэйхидынь ягаашьегүй байгаа.

(ТАСС).

ИССЫК-КУЛЬ НУУР ДЭЭРЭ

КИРГИЗЭЙ ССР. Иссык Куль шадар зунай хаhа эхилбэ. Амаралтын байшангууд, санаторинууд, пансионадуудта ороной бүхы союзна республиканууднhаа ерэhэн 200 мянган хүн амарха юм. «Киргиз далайн» эрьедэ олон дабхар шэнэ баншангууд бодхоогдоно, урдань байhан байшангуудынь үргэдхэгдэн hайжаруулагдана.

Иссык-Куль шадар Узбегэй Газли тажэ тосхоной газарай хүдэлэлдэ аюулда орohон үхибүүд амархала ерээ. Зуугаад хүбүүд, басагад түлэбhэргүй путевкоор пионернүүдэй лагерьнуудта амарха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Киргизскэ университедэй студентка, Панфиловай нэрэмжэтэ пионернүүдэй лагериин вожата З. Абдулабекова узбек үхибүүдэй дунда.

ТАСС-ай фотохронико.

ОЛИМПИАДАДА ДОЛООДОХЁО ХАБААДАХАНЬ

Бэлигтэй бэрхэ совет спортсменүүд зунай Олимпиададa долоодохёо хабаадахые бэлдэжэ байна. Манай түрүүшын бүлэг олимписцүүд — велосипедистнүүд ба яхтсменүүд — июлиин 1-дэ, тамарагшад ба стенд дээрэ мэргэлэн буудагшад, мүн Совет спортивна делегациин хүтэлбэрилэгшэд Монреальда болохо наадануудта хабаадахаяа июлиин 3-да Москваhаа мордобо. Спортын бусад зүйлнүүдэи командануud саашанхи үдэрнүүдтэ ошохо байна. Совет спортсменүүд Олимпиин бүхы программаар (ногоон дээрэ наададаг хоккейе оруулангүи) мүрысэхэ юм.

Эртэ урдын заншалай ёhoop, совет олимпиецүүд ниидэхынгээ урда тээ Улаан талмай дээрэ ерэжэ, В. И. Ленинэй мавзолейдэ, Таниг даагүй солдадай хүүр дээрэ веногуудые табиhан байна.

Бүхы союзна республиканудай түлөөлэгшэд СССР-эй Олимпийскэ суглуулагдамал командын бүридэлдэ оруулагдана. Эдэмнай элдэб мэргэжэлтэй хүнүүд юм — багшанар, инженернүүд, сэрэгэй алба хаагшад, эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэд, хүдэлмэришэд ба hурагшад. Гэбэшье гол түлэб студентнэр байна. Эдэнэр манай суглуулагдамал командын 70 шахуу процентнь болоно.

Москвагай 49 тэй Иван Калита олимпиецүүдэй дунда эгээл наhатаннь юм Тэрэ мори hоридог юм И. Калита табадахи олимпиададаа удаа дараалан хабаадахань. Тэрэ Мюнхендэхи Олимпиадада чемпион болоhон, Мехикэдэ — мүнгэн. Токиодо — командна тоосоогоор бронзо медальда хүртэhэн байгаа.

Украиныи Сума хотодо ажаhуудаг Владимир Голубничий дүрбэдэхи наадандаа хабаадахань. Тэрэ ябагалалгын мүрысөөндэ ехээр алдаршанхай, Июниин 6 да тэрэ 40-тэй болоо, В. Голубничий Рим ба Мехикэдэ алтан, Мюнхендэ — мүнгэн, Токиодо — бронзо медаляар шагнагдаhан намтартай,

Ехэ бүлэг спортсменүүд Олимпиадада гурбадахяа хабаадаха юм Эдэнэй хоёрынь — Киевэй 37 той яхтсмен Валентин Манкин гурбадахяа харанлгаар бэрхэ спортсмен Тбилисиин 30 наhатай Виктор Санеев урда ... Олимпиадада алтан медальнуудаар шагнагдаhан байгаа.

Гимнаст басагадай, тамарагшадай командануудта эдиршүүл олон юм. 15—16 наhатай спортсменүүд эдэ командануудта орono. Энэ жэлэи суглуулагдамал команда наhанайнгаа дундуур хэмжээгээр 1972 оной Олимпийскэ командаhаа залуу юм. 300 шахуу спортсмен 25, 70 гаран хүн 30 наhа хүрөөгүй байна

(ТАСС).

Хилын саанаhаа

• телефон • телеграф • радио

НЬЮ-ЙОРК

ЭРДЭМТЭДЭЙ ХАРИЛСААН

ТАСС

Хэмэл зүрхэ hуулгаха талаар бүлэг совет эрдэмтэд-медигүүд, мэргэжэлтэд албанай хэрэгээр Холбоото Штадуудта ерэжэ. хөөрэлдөөнүүдые хэhэн, хүдэлhэн байха юм. Совет врачнууд Хьюстондэ туналнуудта хэмэл зүрхэ hуулгаха талаар хэдэн операци хэhэн байна. Американ адли мэргэжэлтэдынь мүн лэ иимэ операцинуудые хээ.

Эрдэмэй шэнжэлгэнүүдые хэхэ, хэмэл зүрхэ hуулгаха талаар СССР-эй ба США-гай хоорондохи харилсаанай үндэhөөр үнгэргэгдэдэг программатай зохилдуулан, манай эрдэмтэд США-да ошоhон байна.

hарын турша соо США да байха үедөө хэhэн хүдэлмэриимнай амжалтатай hайн байба гэжэ Совет делегациин толгойлогшо, СССР-эй Элүүрые хамгаалгын министерствын үе мэсэ hуулгажа табиха институдай хэмэл зүрхэнэй лабораториин хүтэлбэрилэгшэ Т. Л. Егоров ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлээ.

БЕЙРУТ

Ливандахи байдал

ТАСС

Үнгэрhэн үдэрнүүдтэ бүхы Ливан соогуур нэгэ талаhаа национально-патриотическа хүсэнүүдэй ба Эсэргүүсэлтын Палестинын хүдэлөөнэй отрядуудан, нүгөө талаhаа хархис сэргүү дай зэбсэгтэ бүлэглэлнүүдэй хоорондо шанга тулалдаанууд боложо үргэлжэлhөөр.

Палестинэhээ зугадагшадай Телль-Заатар гэжэ районда илангаяа шахардуу шанга байдалтаи

Араб оронуудай лигиин генеральна секретарь М. Риад Дамаскhаа Бейрудтэ июлиин 3-да ерэжэ, дайлалдажа байhан хоёр талын хоорондохи буудалдаае зогсоохо тухай хэлсээ бэелүүлхын тула хүсэл оролдолго гаргажа захалба.

АСАРИ ЕХЭ УДХА ШАНАРТАЙ ХЭРЭГ

Европын Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай конференциин дүнгүүд дэлхэйн олониитын ба хэблэлэй анхарал татажа байhаар. КПСС эй ЦК гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев түрүүтэй КПСС-эй делегациин ажал ябуулгые КПСС-эй ЦК-гай Политбюро бүрин hайшаагаа гэhэн мэдээсэлые газетэнүүд эли газартаа толилно. Конференци үнгэргэлгэ, тэрэнэй дүнгүүд Европо түбидэ эб найрамдал, аюулгүй байдал, харилсаа холбоо, социальна хүгжэлтэ дэбжэлтэ хангахын түлөө тэмсэлэй хэрэгтэ шухала хубита болохо байна гээд хэблэл тэмдэглэнэ. Бүхы дэлхэй дээрэ үргэнөөр hайшаагдаhан. Л. И. Брежневэи хэлэhэн үгэ соохи асуудалнууд, тобшололнууд шухала удха шанартай байна.

СОФИ. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэлэhэн номгон даруу, гүнзэгы шэнжэлэл хэлэн, сэсэн мэргэн үгэ айхабтар ехэ hонирхол үүсхэбэ гээд Болгариин «Кооперативно село» газетэ бэшэнэ. Европо түбидэ эб найрамдал хангаха, аюулгүй байдал тогтоохо, социальна хүгжэлтэ дэбжэлтэ туйлаха гол асуудалнууд энэ үгэ соо тодо хурсаар харуулагдаhан байна. Энэ үгэ конференциин хүдэлмэриие КПСС-эн дүй дүршэлөөр баяжуулаа. Энэ партиин хонгёо хоолой үдэрhөө үдэртэ улам хүсэтэйгөөр соносхожо, дэлхэйн хүн зониие эб найрамдал, эрхэ сүлөө ба ниитын дэбжэлтэ тээшэ уряалан дуудана, марксизм-ленинизмын, пролетарска интернационализмын гол ёhонуудта үндэhэлhэн политика бэелүүлнэ.

ВАРШАВА. Европо түбидэ аюулгүй байдал хангаха, харилсаа холбоо тогтоохо гол ёhонуудые бэелүүлгэ гансал правительствануудай бэшэ, харин Европын олониитын хэрэг болоно гэжэ Европын Коммунис ба хүдэлмэришэнэй 29 партиин хүтэлбэрилэгшэд үшөө дахин тэмдэглэбэ гээд Польшын «Трибуна люду» газетэ мэдээсэнэ.

ПРАГА. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй конференци дээрэ хэлэhэн үгэ олоной hонирхол татаа гээд Чехословакиин «Лидова демократие» газетэ бэшэнэ.

ГАВАНА. Мэнэ hаяхан Берлиндэ боложо дүүрэhэн дээдэ хуралдаанда хабаадагшад эб найрамдалай ба социальна дэбжэлтын аша туhада тэмсэлээ үргэлжэлүүлхэ хүсэлэнтэй байба гээд «Гранма» газетэ тэмдэглэнэ.

ХАНОЙ. Берлиндэ болоhон конференциин дүнгүүд тухай тоосоое «Нян зан» газетэ толилбо. Вьетнам арадай түүхэтэ илалтые, империалис эзэрхэг түримхэйшүүл ба дотоодын тархис хүсэнүүдые Лаосой болон Кампучиин арадуудай илаhые конференцидэ хабаадаhан делегацинууд амаршалба гээд газетэ бэшэнэ.

Европын Коммунис ба хүдэлмэришэдэй партинуудай конференци амжалтатайгаар дүүрэбэ. Энэнь Европо түбидэ эб найрамдал, аюулгүй байдал, социальна дэбжэлтэ хангаха хэрэгтэ шухала удха шанартай байха юм гээд Баруун Германиин, Бельгиин, Англиин, Японой, Канадын ба бусад оронуудай ехэ ехэ газетэнүүд бэшэнэ.

(ТАСС).

Дэлхэйн шэнэ дай үүдхэхэ, уласхоорондын байдалые шахардуу шанга болгохо. Советскэ Союзда зүрюу харша ябуулга хэхэ гол зорилготой политика бэелүүлдэг Хитадай маоис хүтэлбэрилэгшэд дэлхэйн коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнтэй hаналаа нэгэдэлгые буруу hүргэхэ, пролетарска интернационализмые үндэhэ баримтагүй болгохо гэжэ ехэ оролдолго гаргана.

ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗМЫН ДАЙСАД

Уласхоорондын оршом соо Пекинэй хэhэн бодото ябуулгануудые элишэлэн буруушаажа, коммунис хэблэлэй олон органууд иигэжэ тэмдэглэнэ: «Үгөөрөө хэлэhэн декларацинуудтайнь ямаршье холбоогүй маоистнуудай эдэ аашa ябадалнууд арадуудай. интернационалис hаналаа нэгэдэлгын хэрэгтэ, социализмын ба хүгжэлтэ дэбжэлтын түлөө бүхы тэмсэлшэдтэ hаад тойбо татана».

Анголодохи байдалда Пекинэй ямараар хандаhые Кубын Компартиин орган «Гранма» газетэ шэнжэлхэдэ, хэрбээ маоистнууд империалистнуудан урда hайнhаран талархадаг байhанаа үшөө hайнаар харуулжа бирадаггүй байгаа haa, харин хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй нангин гол ёhые — «Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!» гэhэн хэтэдээ мүнхэ уряа соогоо К. Марксын, Ф. Энгельсын элирхэйлhэн интернационализмын гол ёhые Аюулгүйн Советдэ бүдүүлигээр хазагайруулжа, одоошье энэ ушарые хүсэлдүүлhэн байна гээд тэмдэглэнэ.

Кубын тэмсэлшэд-интернационалистнуудые «хүлhэлшэд» гэжэ маоистнууд убайгүйгөөр нэрлээд, Советскэ Союзай үнэн зүрхэнэй туhаламжа тухай хардалга гүрдэлгэ хэhэн байна. Юрэдөөл, СССР болон Куба интернациональна уялгаяа бэелүүлэн, Урда Африкын Республикын үндэhэ яhанай илгаа гаргагшадай хэдэ дахин бүлюу сэрэгэй хүсэнүүдтэ добтолуулhан бэеэ даахан байдалтай Анголотой hанал нэгэтэй байhанаа бусад арадуудтай хамта мэдүүлээ.

СЭВ-тэ хабаатай оронуудта эсэргүү маоис номнолшодой хорото аашануудта Словакиин КП-гэй ЦК-гай орган — «Правда» газетэ шанга харюу сохилто үгэнэ. Социалис экономическа харилсаае бэхижүүлгэ социалис оронуудай арад зоной байдалые hайжаруулжа, уласхоорондын оршом соо нэрэ хүндыень дээшэлүүлжэ, социализмын нүлөөе үргэдхэжэ байhыень Хитадай хүтэлбэрилэгшэд hайн мэдэжэ байгаашье haa, нимэ бузагай муухай ябуулга хэнэ бшуу. Тиихэдээ маоис эб эе талалагшад СЭВ-ые хардан гүрдэнэ, пролетарска интернационализмын гол ёhонуудта таарахагүи юумэ хэнэ.

Пекинэй хүтэлбэрилэгшэд Советскэ Союзда зүрюу харша, дэлхэйн социалис оронуудта, уласхоорондын коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөндэ эсэргүү ябуулгануудые үүдхэхэдээ, империализмын номнолшодтой үгэ ниилэнэ гэжэ МНРП-гэй ЦК-гай орган «Үнэн» газетэ бэшэнэ.

(ТАСС).

УhАНДА ШУНГАХАМ ГЭЭД...

Зунай аяма халуунай үедэ хүнүүд сүлөөтэй сагаа ой соо гэхэ гү, али гол сөөрэмүүдэй эрье шадар үнгэргэхые оролдоно. Энэншье ойлгосотой. Байгаалитай бүри дүтэ танилсажа, хизаар оронойнгоо гоё hайханиие шэнжэлэн үзэнэ бшуу. Хэрбээ арбагай ногоон hөөгүүдээр бүрхөөгдэhэн гол мүрэнүүдэй эрьеэр сэнгэжэ ябаа haa, уhанда шунгажа. бэеэ hэрюусүүлжэ байhан гү, али элhэн дээрэ хэбтэнхэй, наранда игааха дуратаишуулые харахат. hайн лэ гээшэ.

Гэхэтэй хамта зарим хүнүүд уhанда шунгаха, тамарха ёhо гурим сахинагүй, тингэхэ мүртөө мэдэнэшьегүй. Бэедээ найдаад, хараалhан газарhaa бүри холуур шунгаха дуратайшуул али олон дайралдана.

hогтуу хүндэ гүн гүнзэгы далайшье үбдэгсөө болодог гэжэ дэмы хэлсэдэггүй. Амаралтын үдэр Сэлэнгэ мүрэнэй, Үдэ голой эрьеэр ябаад туршагты. Архи ууханьбагадаад. хооhорhон шэлнүүдээ тэhэлээд хаядаг баиха юм. Бутархай шэлдэ хүл, гарнуудаа адахапаа гадна, зарим халамгашуул уhанда орожо үхэн алдана.

Оройдоо нэгэ hарын гурбада уhанай аюулhаа хорин гаран хүн абарагдаhан байна. Гурбанайнь хоёр хуби hогтуугаар шунгаhан «алдартаи». Жэшээнь, автомашиныи жолоошон А. Н. Игнатов hаяхан ехээр архи заллгаад, уhанда «бэрхэсээ» харуулаа. Холошье тамаржа ошраагүй. Сэлэнгэ мүрэнэй тэршээ хүйтэн мушхуургада абтажа, доошоо шэнгэжэ захалба. Уhанай аюулhаа хамгаалдаг станциин хүдэлмэрилэгшэд саг дарыдань тэрэниие абаржа шадаа. Тэрэ үдэр баhа нэгэ хүниие абарhан байна. Хүл алдаад, уhанда шэнгэжэ эхилхэдээ, «абарыт-оо!» гэжэ хуугайлhан шуу. Амиды мэндэ гарсалдаhандаа баяр хүргэхын орондо нэрэ обогоошье хэлээгүй, тэрьедэжэ арилшоо. Тэрэ баhал hогтуу байгаа.

Бүришье өөдэгүй ушар тохёолдоно. Июниин 27-до хүүргэнүүдэй түмэр хэрэгсэлнүүдые хэдэг заводой хүдэлмэришэн К. гэгшэ нүхэдтэйгөө уhанда орохоо ерээн юм. Уhанда шунгахынгаа урда тээ «хатуу харые» бад бантар балгаад, тамархадаа, хэмнай үлүү бэрхэб гэжэ тоосолдоhон шуу. К. гэгшэ бэеэ нилээд ехээр hайрхажа, Сэлэнгые ходоро тамархаб гэжэ боосолдобо. Теэд ходоро тамаржа шадаагүй, уhанда шэнгэhэн байна. Уhанай аюулда абтагшадые хамгаалдаг станциин материалтаи танилсахада, hогтуу галзуугаар уhанда шунгаhанhaa боложо, зун бүри нилээд олон хүн үхэдэг муутай.

Станциин хүдэлмэрилэгшэдые үхибүүд нилээд тухашаруулна. Бүлэг бүлэгөөрөө уhанда ерэжэ, бүхэли үдэр соо хүхэртэрөө шунгаха, тамарха юм. Гайхалтай, гүрэлхидынь юун гэжэ бододог юм. Үхибүүдээ зоргондонь табяад, хайшан гэжэ hанаа амархан гэртээ hууна гээшэб?

Июнь hарын hүүлшын үдэрнүүдтэ Улаан-Үдын Железнодорожно районой хэды үхибүүд аюулhаа абарагдаа. Эдэнэр хэд бэ? Макаров А Лыков П., Слепнёв С. болон бусад болоно. Булта 13—14 наhатай.

Уhанда шунгаха, тамарха ёhо гурим наринаар сахиха хэрэгтэй. Энэниие хүн бүхэн мартаха ёhогүй.

Ю. МЕЩЕРЯКОВ,
Буряадай АССР эй дотоодын хэрэгүүдэй министерствын хүдэлмэрилэгшэ.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.10 — «Уралан зохёогшо» (үнгэтэ). 10.40 — Г. Лонгфелло. «Песня о Гайавате». 11.20 — Камерна концерт (үнгэтэ). 11.50 — Забhарлалга. 12.00 — Шэнэ hонин. 12.10 — «Совет орон». Таджигай ССР (үнгэтэ). 12.40 — «Хуу ойлгохо дуратайб» — киножурнал (үнгэтэ). 12.50 — «Үхибүүдтэ — фильм». «Свистать всех на верх». 14.00 — «Шинии ажал — шинии амжалта» — баримтата фильмүүд. 15.00 — «Семнадцать мгновений весны» (1-дэхи сери). 16.10 — «Эб найрамдал ба ажабайдалай хүгжэлтын түлөө» — Берлиндэ болоhон коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай конференци тухай». 16.25 — Украиныи искусствын уран бэлигтэнэй концерт (үнгэтэ) 17.00 — «Социалис мүрысөөнэй ябаса». «XXV съездын шиидхэбэри бэелүүлхын түлөө». 17.50 — Забhарлалга. 18.00 — «Время».

Улаан-Үдэ. 18.30 — «Социалис мүрысөөнэй ябаса». 19.00 — Телевизионно hонин. 19.20 — «Уласхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар)

«Орбита». 19.40 — «Социалис мүрысөөнэй ябаса». КПСС-эй Хабаровска крайкомой нэгэдэхи секретарь А. К. Черный дамжуулгада хабаадалсаха. 20.25 — Мотоциклаар дэлхэйн мүрысөөн. Чехословакиhаа дамжуулга (үнгэтэ). 20.45 — «Эб найрамдал ба ажабайдалай хүгжэлтын түлөө». Берлиндэ болоhон коммунис ба хүдэлмэришэдэй партинуудай конференци тухай. 21.00 — Шэнэ hонин. 21.15 — Забhарлалга. 21.25 — «Семнадцать мгновений весны» (1-дэхи сери). 22.35 — «Социалис мүрысөөнэй ябаса». 23.20 — Украиныи искусствын уран бэлигтэнэй концерт (үнгэтэ) 24.00 — «Время». 00.30 — Футболоор СССР-эй чемпионат. «Динамо» (М) — «Арарат» (Ереван).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 18.30 — «Семнадцать мгновений весны» (1-дэхи сери).

Улаан-Удэ. 19.40 — «Номой хуудаhануудаар» уран зохёолой дамжуулга.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда. «Үнэн зүрхэнэй hаишаал, бүгэдэ арадай дэмжэлгэ» — «Правдын» июниин 5-най статья. «Түсэбтэ табан жэлэи түрүүшын жэлэй даабари дүүргэхэбди» — А. Собтиной корреспонденци.

Хоёрдохи хуудаhанда. Хашаанаа бүлэг бариlга хүрэтэр» — А. Рыжковой статья. «Казанцевай бригадын нөөсэ арганууд» — Б. Денисовэй статья.

Гурбадахи хуудаhанда. «hурагшадай зунай амаралта. ажал ба амаралта» «Полеводуудшье, модошо дархадшье» — Ч. Доржиевай корреспонденци. «Байгал далаимнан хэтэ мүнхэдөө сэоэр байг лэ» М. Буяновай корреспонденци.

Дүрбэдэхи хуудаhанда. «Сур харбаан-76» — репортаж. Мэдээсэлнүүд.

Редакторай орлогшо П. Н. НИМАЕВ.

□ «БУРЯАД ҮНЭН» □ 1976 оной июлиин 6 □ 4-дэхи хуудаhан □ Типография управления по делам издательств полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-01897. Заказ № 00667.